

Agravista

nr. 4 (308),
30 aprilie 2021

www.agravista.md CEL MAI COMPLET PORTAL AGRICOL DIN MOLDOVA

CITIȚI ÎN NUMĂRUL CURENT:

**TEMPERATURILE JOASE
DE LA SFÂRȘITUL LUNII APRILIE
AU AFECTAT LIVEZILE SELECTIV**

4

**PROIECTUL DE MODERNIZARE
A TEHNICII ȘI ECHIPAMENTULUI
AGRICOL (PROIECTUL MAME)**

5

**MINISTRUL ION PERJU: „ȚARA ESTE
ASIGURATĂ CU GRÂU ALIMENTAR
ȘI FURAJER PÂNĂ LA URMĂTOAREA
RĂDĂ”**

8

**VLADISLAV COTICI: PENTRU
A EXPORTA ÎN CONTINUA
MIEREA DE ALBINI PE PIATA UE,
ESTE IMPORTANT SĂ RESPECTĂM
CU STRICTE CERINȚELE
SANITARE VETERINARE**

9

**EXPERIENȚA MOLDOVEI
ÎN EXPORTUL STRUGURILOR
DE MASĂ: SECRETELE SUCCESULUI
SATULUI COSTEȘTI**

12

UN PROIECT DE SUFLET - O LIVADĂ ÎN DAR

SRL "Euroalun", membru al Federației Agricultorilor din Moldova FARM, ne oferă un bun exemplu despre cum oamenii de afaceri reușesc nu doar în business, ci și se mai implică în activități de caritate, cu un impact social important. În cele ce urmează, vom discuta cu **Alexandru Perjan** (CEO Euroalun) despre activitățile cu caracter social ale acestui agent economic, dar și despre planurile de viitor ale companiei.

- Sunteți un actor important pe nișa afacerilor cu alune din Republica Moldova, cum a fost anul 2020 pentru întreprinderea Dvs. ?

- Am reușit să importăm puieții de alun până în luna februarie a lui 2020, dar, ulterior, răspândirea virusului Covid19 și starea de urgență (lockdown) au pus în dificultate efectuarea lucrărilor de sezon.

Condițiile de criză pandemică au disturbat buna

desfășurare a activităților programate în cadrul întreprinderii noastre. Astfel, în 2020 au fost anulate mai multe evenimente, precum seminare regionale informative, dar și proiectul internațional „DRUMUL ALUNULUI”, care presupune o vizită consacrată (InfoTour) în cele mai dezvoltate zone specializate în producerea și procesarea alunelor, unde clienții Euroalun beneficiază de instruire, traininguri, vizite în livezi de diferite vârste, cooperative, precum și intrări pe teritorii cu acces limitat (centre de colectare, procesare) și vizitele de studiu a specialiștilor companiei.

În pofida tuturor impedimentelor, am reușit, totuși, aducerea experților internaționali în Moldova pe tot parcursul perioadei (cu respectarea tuturor măsurilor de protecție) pentru efectuarea trainingurilor specializate și

a monitorizărilor sistematice a livezilor înființate cu alun.

De asemenea, am extins și gama de servicii, îmbunătățind calitatea lor prin implementarea tehnologiilor performante.

La fel putem spune cu siguranță că planul general, obiectivele pe 2020, au fost atinse cu succes, și au fost înființate zeci de ha de livezi de alun noi pe tot teritoriul Republicii Moldova.

- Dar cum a fost 2020 pentru întreaga ramură a celor care cultivă alune în Republica Moldova?

- Sectorul de alun din Republica Moldova include atât livezi plantate cu soiuri locale, tradiționale, cât și cu soiuri de origine italiană (varietăți cu care lucrează Euroalun).

În pofida unui an dificil și specific, în 2020 prețul de vânzare

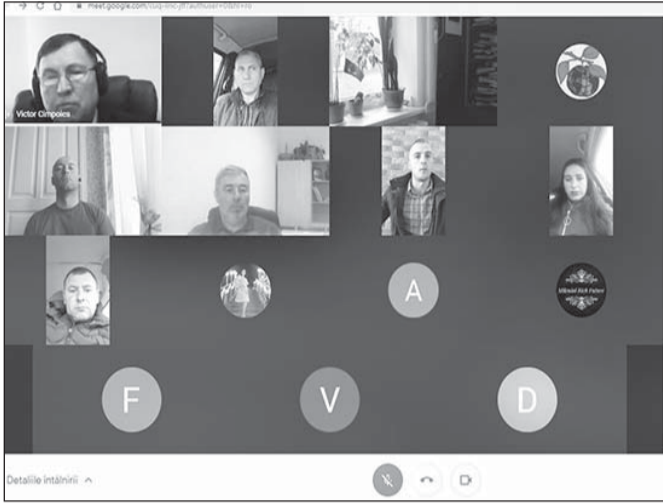
Sfârșit în pag. 3

Federația Agricultorilor din Moldova FARM Vă dorește ca bucuria Învierii Domnului să vă aducă în suflet liniște, pace și fericirea de a petrece aceste clipe magice alături de cei dragi.
Hristos a înviat!

**Vă puteți abona la ziarul nostru
la toate oficiile poștale din țară → 16**

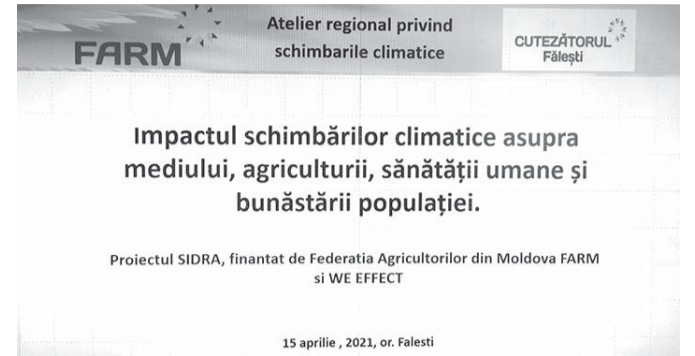
SECVENȚE DE LA ATELIERUL REGIONAL CU TINERII AGRICULTORI DIN RAIONUL FĂLEȘTI PRIVIND ATENUAREA ȘI AJUSTAREA SECTORULUI AGRAR LA SCHIMBĂRILE CLIMATICE

Evenimentul, la care au participat 18 tineri agricultori, a fost organizat de Asociația Obștească „CUTEZĂTORUL” în colaborare cu Direcția Agricultură și Alimentație a Consiliului raional Fălești.

Participanții la instruire au auzit rapoartele „Diminuarea impactului negativ și adaptarea la schimbările climatice în agricultură”, lecțiile învățate în rezultatul secetei din 2020 pentru agricultorii din Republica Moldova și sarcinile pentru adaptarea la schimbările climatice” și „Situția actuală în agricultură raionului Fălești și măsurile de adaptare a ei la schimbările climatice”, prezentate de Victor Cimpoies și Valeriu Motelica, doctor în științe agricole, șeful Direcției Agricultură și Alimentație Fălești.

Alexandru Fusa, consultant regional marketing al AO „CUTEZĂTORUL”, a vorbit despre noutățile și oportunitățile de atragere a investițiilor și subvențiilor în agricultură. În cadrul instruirii a fost comentat și recomandat tinerilor agricultori ”Ghidul de bune practici pentru adaptarea la schimbările climatice și implementarea măsurilor

de atenuare a schimbărilor climatice în sectorul agricol”. Atelierul a fost desfășurat cu suportul Federației Agricultorilor din Moldova FARM în cadrul proiectului „Sprijinirea dezvoltării durabile și incluzive în zonele rurale” (SIDRA) și a proiectului WE EFFECT.

PROGRAMUL DE INSTRUIRE PENTRU SOCIETATEA CIVILĂ ȘI APL PRIVIND ATRAGEREA INVESTIȚIILOR, SCRIEREA PROIECTELOR LOCALE, REGIONALE ȘI EUROPENE A FINISAT CU SUCCES

Pe 23 aprilie curent, în incinta Palatului de Cultură „Mihai Volonțir” din or. Fălești a fost desfășurat al treilea și ultimul seminar, din cele trei preconizate în cadrul proiectului „Cetățeni implicați - comunități dezvoltate - servicii de calitate”. Evenimentul, la care au participat 20 de reprezentanți ai societății civile și APL din raionul Fălești, a fost organizat de AO „CUTEZĂTORUL” în cooperare cu Centrul pentru Cooperare Transfrontalieră, Integrare Europeană și Atragere a Investițiilor.

Experții proiectului, Constantin Bandiu și Victor Cimpoies, au învățat beneficiarii instruirii cum să descrie activitățile proiectului, să minimizeze riscurile și pericolele, ce ar putea influența negativ implementarea cu succes a unui proiect, cum să planifice și să realizeze bugetul în dependență de activitățile preconizate, care sunt costurile eligibile și neeligibile, cum să scrie o cerere de finanțare la ADR Nord, cum să asigure durabilitatea proiectului și care sunt cele mai frecvente greșeli comise la elaborarea unui proiect.

La finele seminarului, participanții, împreună cu experții, au elaborat un microproiect privind rolul tineretului în dezvoltarea

comunitară, formulând scopul și obiectivele, activitățile și rezultatele, riscurile și planul de asigurare a durabilității

proiectului. Toți participanții au primit certificate de participare și experiență prețioasă în domeniul scrierii și implementării proiectelor. Beneficiarii instruirii au adus mulțumiri Uniunii Europene pentru susținerea și posibilitatea de a-și dezvolta capacitățile în domeniul atragerii investițiilor în comunități.

AO „CUTEZĂTORUL” este beneficiara Programului de granturi locale al Uniunii Europene și implementează proiectul „Cetățeni implicați - comunități dezvoltate - servicii de calitate” în raionul Fălești.

Programul de granturi locale este lansat în baza Cadrului Unic de Sprijin a UE, acordat pentru Republica Moldova (2017-2020) din cadrul Instrumentului European de Vecinătate, prin intermediul proiectului „Abilitarea cetățenilor în Republica Moldova” (2019-2021), finanțat de către Uniunea Europeană și implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ). Partenerii proiectului pentru regiunea Nord sunt AO Pro Cooperare Regională și AO CASMED.

Federația Agricultorilor din Moldova FARM

Bd. Ștefan cel Mare 123V
MD - 2004, Chișinău, Moldova

Tel (+373 22) 23 56 01, fax (+373 22) 23 78 30

Organizațiile regionale ale Federației Agricultorilor:

Cantemir (273) 2 28 53
Drochia (252) 2 70 32
Edineț (246) 2 43 84
Fălești (259) 2 29 51
Hâncești (269) 2 34 08

Nisporeni (264) 2 38 57
Orhei (235) 2 49 55
Râșcani (256) 2 45 84
Ungheni (236) 2 34 55
Cahul (299) 2 14 13

ȘCOLII ÎI REVINE SARCINA DE A FORMA ELEVILOR O ATITUDINE CONȘTIENȚĂ ȘI RESPONSABILĂ FAȚĂ DE MEDIU

Asociația Femeilor de Afaceri din Sectorul Rural a transmis către instituțiile partenere - Colegiul Agroindustrial din Râșcani, Colegiul de Medicină Veterinară și Economie Agrară din Brătușeni și Colegiul Agroindustrial ”Gheorghe Răducan” din Grinăuți, din cadrul proiectului „Sporirea gradului de conștientizare ecologică a tinerilor prin implicarea lor în activități de protecție a mediului” - trei imprimante și trei laptopuri.

În cadrul evenimentului de transmitere a unităților de calcul s-a menționat că, prin realizarea acestui proiect, dorim să aducem o contribuție modestă la rezolvarea unei probleme globale și anume insuficiența unei culturi și educații ecologice adecvate, iar în acest sens, suportul parte-

nerilor de dezvoltare este unul extrem de important.

Managerii instituțiilor au apreciat enorm efortul depus de partenerii externi în procesul de dotare a instituției cu tehnică de calcul și și-au exprimat convincerea că beneficiarii finali, elevii și profesorii, se vor bucura din plin de oportunitățile oferite prin aceste donații. Tehnica dată va

permite ca activitățile planificate din cadrul proiectului să se realizeze cu succes și să dezvolte culturi și educații ecologice responsabile și active în rândul elevilor din colegiile agricole, prin implicarea lor în vederea menținerii echilibrului ecologic la nivelul comunității și favorizarea unui mediu curat pentru petrecerea timpului liber.

Asociația Femeilor de Afaceri din Sectorul Rural este beneficiara Programului de granturi locale al Uniunii Europene și implementează proiectul „Sporirea gradului de conștientizare ecologică a tinerilor prin implicarea lor în activități de protecție a mediului” în r-nul Râșcani, r-nul Edineț și r-nul Ocnița.

Programul de granturi locale este lansat în baza Cadrului Unic de Sprijin a UE, acordat pentru Republica Moldova (2017-2020) din cadrul Instrumentului European de Vecinătate, prin intermediul proiectului „Abilitarea cetățenilor din Republica Moldova” (2019-2021), finanțat de către Uniunea Europeană și implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ). Partenerii proiectului pentru regiunea Nord sunt AO Pro Cooperare Regională și AO CASMED.

LA MARANDENI, RAIONUL FĂLEȘTI, A FOST CREATĂ O NOUĂ ȘCOALĂ DE CÂMP PENTRU FERMIERI

A devenit deja o tradiție crearea Școlii de câmp pentru fermieri în raionul Fălești de către AO „CUTEZĂTORUL”, membră a Federației Agricultorilor din Moldova FARM. Anul acesta, școala de câmp a fost creată la baza Societății cu Răspundere Limitată „Agro Papuros”, din satul Marandeni.

În cadrul școlii de câmp va fi creat și gestionat lotul demonstrativ de comportare și testare a hibridilor de floarea soarelui și porumb. De asemenea, vor fi organizate două instruirii privind utilizarea agriculturii con-

servative și totalurile obținute, trei zile ale câmpului, la care fermierii vor avea oportuni-

tatea să urmărească dezvoltarea hibridilor la diferite faze de dezvoltare. Plus de aceasta, la finele anului agricol vor fi efectuate testarea hibridilor și analiză economică a lor.

Școala de câmp a fost creată în colaborare cu Direcția Agricolă și Alimentație a Consiliului raional Fălești, SRL „Agro-Papuros”, companiile CAUSSADE semences și EURALIS. Activitatea respectivă a fost posibilă datorită suportului Federației Agricultorilor din Moldova FARM, în cadrul proiectului WE EFFECT.

ACTIVITĂȚI ÎN BENEFICIUL COMUNITĂȚII, REALIZATE CU IMPLICAREA ASOCIAȚIEI FEMEILOR DE AFACERI DIN SECTORUL RURAL

La data de 22 aprilie, de Ziua Pământului, în parcul din preajma Colegiului Agroindustrial din Râșcani s-a finalizat campania "Marea Curățenie", care s-a desfășurat în perioada de 22 martie - 22 aprilie, fiind denumită și "Luna Curățeniei". Campania a fost organizată de instituție în cadrul activității GÂNDESC VERDE, GÂNDESC CURAT!

Munca depusă și, desigur, rezultatul acesteia i-a determinat pe elevi să fie mai atenți și mai grijulii față de starea parcului, ceea ce va asigura menținerea curățeniei pe o durată mai lungă de timp. Implicarea elevilor, angajaților, profesorilor, părinților, comunității și a altor instituții locale în procesul de salubritate a dus la conștientizarea efectelor negative de acumulare a deșeurilor asupra calității mediului, care se răsfrâng asupra calității vieții.

Acum putem spune că Instituția Publică Colegiul Agroindustrial din Râșcani, plasat la marginea orașului, se ascunde sub o oază de verde și de oxigen. De cum te apropii de gardul ce înconjoară această

oază, formată din copaci seculari înalți, realizezi cât de frumoasă este natura atunci când este păstrată. Așezați în ordine, unul lângă altul, zeci de brazi și arbori stau drepti asemenea unor străjeri care păzesc viața elevilor. Undeva, în mijlocul parcului, un firisor de apă se scurge cu un susur abia perceptibil. Se unduiește în jurul copacilor, după care părăsește parcul pentru a scălda cu apa sa cristalină iazul din

aproiere și a potoli setea tuturor locatarilor din aproiere, a elevilor și profesorilor. În coroana copacilor grupuri mari de păsări își au cuibul. Atunci când se ridică spre înalțuri, cerul se întunecă, iar un fâlfâit prelung străbate întregul parc ajungând la urechile elevilor ce se află la lecții în clasele de studii, cu ferestrele deschise. De-a lungul aleii ce străbate parcul sunt zeci de băncuțe din lemn, pe care se odih-

nesc deopotrivă elevii, profesorii și toți locatarii din aproiere. Odihna sub desigurul coroanelor copacilor este o adevărată desfătare pentru toți cei care aleg să-și facă studiile la noi în instituție.

Asociația Femeilor de Afaceri din Sectorul Rural este beneficiara

Programului de granturi locale al Uniunii Europene și implementează proiectul „Sporirea gradului de conștientizare ecologică a tinerilor prin implicarea lor în activități de protecție a mediului” în r-nul Râșcani, r-nul Edineț și r-nul Ocnița.

UN PROIECT DE SUFLET - O LIVADĂ ÎN DAR

Sfârșit.
Început în pag. 1

la alunul de origine italiană a crescut pe piața internațională, ceea ce ne motivează și ne bucură mult.

- Condițiile meteo extreme de anul trecut, manifestate cel mai pregnant printr-o secetă hidrologică îndelungată, ce concluzii au oferit celor care cultivă alune în Republica Moldova, dar și altor producători agricoli?

- Desigur, anul trecut a constituit o adevărată perioadă de stres pentru întreg sectorul agricol din țara noastră. Bineînțeles, producătorii agricoli au avut de învățat mai multe lecții. În linii mari, concluziile fundamentale converg spre plantarea soiurilor rezistente, implementarea tehnicilor de conservare a umidității, menținerea biodiversității etc., etape pe care compania Euroalun le aplică de la fondarea sa.

- Dacă e să dezvoltăm ideea despre rentabilitatea cultivării alunelor, am putea schița, pe plan comparativ, niște date concludente, în raport, bunăoară, cu alte culturi agricole cultivate în țara noastră?

- Vom porni de la faptul că un hectar de alun pe rod aduce, în mediu, un venit de 5-6 mii EUR pentru soiuri industriale, alun în coajă. La alunul procesat/decojit prețul se mărește. În același timp, dacă e să facem comparație, 1ha de porumb aduce un venit, în mediu, de 150-200 EUR

Este relevant și faptul că întreținerea livezii de alun

ajunge la 400-600 EUR/anual. Iar, spre exemplu, la livezile fructifere avem nevoie de mai multă forță de muncă, de mai multe lucrări de întreținere, tratamente, condițiile de păstrare sunt unele mai riguroase, toate însumate, în concluzie, indică necesitatea unor investiții mult mai mari. În cazul livezilor de măr, spre exemplu, investițiile s-ar ridica la 30-40 mii EUR/ha, iar la o livadă de alun - la 3-6 mii EUR/ha.

Un studiu realizat de către partenerii de dezvoltare a arătat că alunul este o cultură durabilă, iar suprafețele în Moldova se pot extinde până la 10 mii ha.

- Ce vă propuneți, în cadrul afacerii Dvs., în perspectivă imediată, dar și pe termen lung?

- Pe termen scurt ne propunem extinderea proiectului internațional „Drumul Alunului”, precum și extinderea la maximum posibil a numărului de livezi în circuit ecologic. De asemenea, ne

dorim garantarea accesului la material săditor calitativ și la preț avantajos, organizarea evenimentelor de informare offline/online etc.

Pe termen lung, strategia noastră de dezvoltare presupune menținerea calității serviciului și asigurarea procesării alunului, pentru a le oferi consumatorilor un produs finit de calitate, atât pe piață

locală, cât și pe cea internațională.

- Ce reprezintă proiectul "O livadă în Dar", care-i sunt resorturile și când a debutat?

- Anual compania Euroalun oferă o livadă în dar copiilor dintr-o instituție de învățământ (în anul 2021 sunt deja 3 proiecte implementate). Scopul proiectului ține de promovarea educației

pentru un mediu sănătos și alimentație sănătoasă.

Este de menționat faptul că, în cadrul proiectului, copiii se implică la înverzirea plăii natal, prin colectarea deșeurilor, plantarea livezilor de alun... În acest mod, implementând un asemenea proiect social, compania Euroalun are ca obiectiv promovarea unui comportament responsabil față de mediu, ce va aduce, cu siguranță, un efect pozitiv și pentru generațiile viitoare,

La modul sincer, ne propunem să perseverăm cu acest proiect, deoarece dorim ca fiecare copil să savureze doză zilnică de alun, pentru o alimentație cât mai sănătoasă. Căci, este un lucru cunoscut de către toți, beneficiile alunelor pentru copii sunt multe și importante. Pe motiv că alunele sunt bogate în antioxidanți, proteine, vitamine, fibre, minerale; alunele sunt bune pentru inimă; alunele reduc inflamația, îmbunătățesc sănătatea tractului digestiv și îmbunătățesc

funcția creierului. De asemenea, alunele ajută la menținerea sub control a diabetului, mențin elasticitatea pielii, reduc oboseala și întăresc sistemul imunitar.

- Odată debutat în 2019, proiectul "O livadă în Dar" a ajuns, anul acesta, la Liceul Teoretic „Gheorghe Palade”, din localitatea Puhoi. Ce activități anume au fost realizate și dacă se implică pe larg elevii, dar și părinții?

- În 2021, au fost implementate trei proiecte „O livada în Dar”: unul la Centrul de instruire al Facultății de Biologie și Pedologie, USM, satul Badragii Vechi, raionul Anenii-Noi, al doilea - primăria com. Gangura, cu trei sate în componență și, al treilea, la Liceul Teoretic „Gheorghe Palade”, din satul Puhoi, raionul Ialoveni.

În cadrul activităților în aer liber, elevii claselor gimnaziale și de liceu, reprezentanții corpului didactic și ai administrației, împreună cu experții Euroalun din Italia, au beneficiat de o lecție de introducere în agricultură sustenabilă, managementul deșeurilor, tehnici de plantare a pomilor și arbuștilor, care s-au integrat perfect în contextul activităților precedente promovate de instituție.

- Cine poate participa la acest proiect și cum se poate de "depus" dosarul?

- De „O livada în Dar” pot beneficia școli, licee, case de copii, expediind la adresa companiei o scrisoare de intenție.

- Vă mulțumim pentru interviu !

TEMPERATURILE JOASE DE LA SFÂRȘITUL LUNII APRILIE AU AFECTAT LIVEZILE SELECTIV

Temperaturile negative înregistrate în noaptea de 27 aprilie, în mai multe raioane ale țării, au afectat unele livezi. Pe moment, producătorii agricoli încă nu au reușit să facă o estimare a pierderilor suferite, dar, potrivit acestora, cel mai mult au fost afectate livezile care sunt amplasate în depresiuni, lângă râuri, unde temperaturile au coborât și până la -5 grade Celsius. Pentru a afla realitatea din prima sursă, am solicitat informații nemijlocit de la producătorii agricoli.

Teodor Căpățână, producător agricol, membru al Federației Agricultorilor din Moldova FARM, raionul Briceni, livadă de mere, cireș, cais: "Știți, în pofta temperaturilor scăzute anunțate, la noi a fost bine, slavă Domnului, ne-au ocolit înghețurile grave. Din măsurările efectuate local, în livezile noastre au fost circa -1,8 C, nu mai mult. Chit că, oricum, ne făceam griji, îndeosebi pe seama

livezilor de cais, care tocmai au dat în floare. Dar nu au fost, acestea, afectate de înghețuri, nici cireșul, nici caisul. Puțin a fost afectată o livadă bătrână de mere, probabil din cauza așezării mai pe vâgăună.

Anul acesta sperăm să fie unul bun, rezervele de umiditate din sol fiind, practic, la limitele normalității.

Este de remarcat faptul că avem o primăvară mai târzie, comparativ cu anii precedenți, ceea ce a diminuat riscurile de la înghețurile de primăvară. Astfel, anul trecut, la 17 aprilie livezile erau în floare, pe când anul acesta procesele sunt mai tardive. Așadar, pot doar să concluzionez că, atât eu, cât și cunoștii din branșă,

nu am fost afectați de recente temperaturi mai joase decât norma. Cu toate acestea, sperând că vom avea un an bun, nu uităm nici pe o clipă de adevărul că bobocii se numără toamna și că, pentru a obține rezultate frumoase, este nevoie de multă muncă dedicată".

Maria Rotaru, producător agricol, Director executiv al organizației regionale FARM din Hâncești, raionul Hâncești, livadă de prun: "La noi, în raionul Hâncești, înghețuri mai puternice au fost semnalate pe 28 aprilie. Dimineața, bunăoară, afară a înghețat apa și, firește, au avut de suferit livezile. Totuși, ne bucurăm de faptul că am fost doar puțin afectați, fapt constatat deja după ce am realizat o

floarea, dar nu putem estima care ar fi proximele pierderi, căci, la modul evident, vom vedea mai târziu. În linii mari, acest an agricol se arată unul bun și, evident, sperăm, alături de toți producătorii agricoli, să ne alegem cu rezultate frumoase la sfârșit de an".

Notă: În Republica Moldova primăvara deseori se înregistrează înghețuri. În aer ele se mențin pe teritoriul țării în medie până la 5-21 aprilie, la suprafața solului - până la 22 aprilie - 6 mai. Pentru raioanele de nord și centrale cea mai tardivă dată a observării înghețurilor în aer, este 21-24 mai (1980), în raioanele de sud - 2 mai (1988). La suprafața solului înghețurile sunt posibile până la 1 iunie (1955). Cea mai geroasă zi de 5 aprilie a fost cea din 1963, ziua în care la Briceni au fost înregistrate -11 grade. Cea mai călduroasă zi de 5 aprilie a fost cea din 1998, când termometrele arătau la Chișinău 26-27 grade Celsius.

Pentru sezonul de primăvară sunt specifice următoarele fenomene: ceață (în medie 6 zile), oraje (în medie 8 zile). Dintre fenomenele meteorologice stihinice cel mai mare pericol îl prezintă înghețurile și vânturile puternice (în medie o dată în 3 ani), precum și ploile torențiale și grindina (în medie o dată în 3-5 ani).

Plantațiile multianuale reiau vegetația, de obicei, în perioada 23 martie - 4 aprilie (o dată cu trecerea stabilă a temperaturii medii zilnice a aerului prin valoarea de +5°C). La sfârșitul lunii martie la culturile pomicele se observă, de obicei, umflarea mugurilor florali, la vița de vie - circulația sevei. În primăverile timpurii desfacerea mugurilor florali și înflorirea caisului începe în intervalul 15-28 martie.

Termenul obișnuit de înflorire a caisului se încadrează în intervalul 15-23 aprilie. Umflarea mugurilor florali la prun, măr, păr se semnalează în prima decadă a lunii aprilie. Umflarea mugurilor la vița de vie are loc în medie în intervalul 15-22 aprilie, când temperatura medie zilnică a aerului trece stabil prin valoarea de +10°C.

inventariere a livezilor. Inițial aveam mari temeri, îndeosebi pe motiv că, chiar la geamul biroului meu, este un cais, la care, după îngheț, i-a căzut toată floarea, de stă singuratic și cu ramurile negre. Examinând care este situația din livezi, s-a constatat că pagubele, la prima vedere, nu sunt importante. Se datorează, cel mai probabil, temperaturilor nu atât de joase și, bineînțeles, primăverii întârziate, comparativ cu alți ani. De aici, prunul nu și-a desfăcut încă mugurii pe deplin, ceea ce l-a ferit de îngheț. În cazul caisului, a avut de suferit

MASTER-CLASS-uri DESTINATE COMPANIILOR DIN DOMENIUL AGROALIMENTAR

Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova (CCI a RM) invită, începând cu 11 mai curent, agenții economice din țară să participe la o serie de master-class-uri tematice organizate în cadrul Proiectului "Accesarea noilor piețe de desfacere prin sporirea capacităților de export ale companiilor din sectorul produselor agro-alimentare cu valoare adăugată înaltă al Republicii Moldova", implementat cu suportul programului USAID Agricultură Performantă în Moldova.

Obiectivul acestora este de a oferi întreprinderilor din sectorul produselor agro-alimentare cu valoare adăugată

înaltă noi cunoștințe și exemple practice de implementare a cerințelor și standardelor de calitate, inclusiv a standardelor ecologice în domeniu, instrumente de acces și promovare pe piața UE, oportunități de digitalizare a afacerii și creștere a competitivității pe piața internațională.

Grupul țintă include întreprinderi din sectorul agro-alimentar cu valoare adăugată înaltă, specializate în unul dintre următoarele domenii: vinificație, creșterea și producerea fructelor și legumelor proaspete, congelate/refrigerate și procesate, pomușoarelor, strugurilor de masă, cultivarea legumelor și verdețurilor, producerea mierii de albine, producerea produselor agro-alimentare ecologice și organice.

Master-class-uri destinate companiilor din domeniul agroalimentar

Master-class-urile fac parte din proiectul „Sporirea capacităților de export ale companiilor moldovenești din sectorul agroalimentar de înaltă valoare pentru a accesa noi piețe de desfacere”, implementat cu susținerea programului USAID Agricultură Performantă în Moldova.

AU FOST OPERATE MODIFICĂRI ÎN REGULAMENTUL PENTRU SUBVENȚII ÎN AVANS (START-up)

Regulamentul privind condițiile și procedura de acordare a subvențiilor în avans pentru proiectele start-up din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural (FNDAMR) au fost modificate.

Potrivit informațiilor Monitorului Fiscal, modificările (Ordinul nr.84 din 14 aprilie 2021) au fost publicate în Monitorul Oficial.

Ordinul 153/2018 va conține și cererea de solicitare a subvenției în avans pentru submăsurile nr.1-5:

- stimularea investițiilor pentru

producerea legumelor și a fructelor pe teren protejat;

- stimularea investițiilor pentru înființarea, modernizarea și defrișarea plantațiilor multianuale;

- stimularea investițiilor pentru utilarea și renovarea tehnologică a fermelor zootehnice;

- stimularea procurării animalelor de prăsilă și menținerii fondului genetic și stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii post-recoltare și procesare.

Anterior, în anexa nr.1 la același

ordin era lista bunurilor, echipamentului, utilajului pentru înființarea și modernizarea plantațiilor multianuale, inclusiv a plantațiilor viticole și a plantațiilor pomicele.

Anterior, prin Ordinul 153/2018 au fost aprobate:

- modelul Cererii de acordare a subvenției în avans
- modelul Planului de afaceri
- modelul Declarației pe proprie răspundere privind veridicitatea informațiilor și a documentelor prezentate.

PROIECTUL DE MODERNIZARE A TEHNICII ȘI ECHIPAMENTULUI AGRICOL (PROIECTUL MAME)

ANUNȚ

Agencia pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii (ADMA) anunță inițierea procesului de colectare a cererilor de aplicare la Proiectul de Modernizare a Tehnicii și Echipamentului Agricol (Proiectul MAME), finanțat din Creditul oferit Guvernului Republicii Moldova de către Guvernul Japoniei. Descrierea detaliată a Proiectului este expusă în Nota Informativă anexată la acest Anunț.

Programul ADMA de Procurare în Rate în cadrul Proiectului MAME este conceput pentru a susține achiziționarea în rate de către producătorii agricoli și antreprenorii rurali din Republica Moldova a tehnicii agricole și echipamentelor post-recoltare necesare pentru dezvoltarea și modernizarea afacerilor în agricultură, care în alte condiții ar fi puțin probabil să obțină finanțare în lipsa unui istoric de creditare și/sau a unei garanții. Obiectivul principal al Proiectului este de a spori productivitatea agricolă prin furnizarea întreprinderilor agricole mici și mijlocii a tehnicii agricole și a echipamentelor post-recoltare, contribuind astfel la dezvoltarea sectorului agricol din țară.

Potențialii beneficiari sunt rugați să completeze Formularul-Cerere de Procurare a tehnicii și echipamentului agricol și să-l expedieze în adresa ADMA cu anexarea documentelor specificate în Formularul-Cerere de aplicare. Acesta se acceptă atât în format electronic, cât și imprimat. Formularele completate de potențialii beneficiari vor contribui la estimarea cererii de tehnică agricolă pe piața locală, dar și la determinarea specificațiilor tehnice a echipamentului agricol ce urmează a fi importat în Republica Moldova pe parcursul anului 2021.

Decizia în privința eligibilității agentului economic și a bunurilor pentru procurare va fi luată doar după analiza minuțioasă a fiecărui Formular-Cerere și a documentelor anexate la acesta.

Formularele sunt evaluate de către ADMA în conformitate cu regulamentele interne.

Formularul-Cerere poate fi solicitat în oficiul ADMA, situat pe adresa mun. Chișinău, str. Calea Basarabiei 18 sau descărcat de pe www.adma.gov.md.

Pentru detalii, contactați ADMA la:
 Tel: + 373 22 27 84 63
 E-mail: office@adma.gov.md

PROIECTUL DE MODERNIZARE A TEHNICII ȘI ECHIPAMENTULUI AGRICOL (PROIECTUL MAME)

Informație generală

În iunie 2020, Guvernul Republicii Moldova a semnat un acord de împrumut cu Guvernul Japoniei în vederea implementării Proiectului de Modernizare a Tehnicii și Echipamentului Agricol (Proiectul MAME).

Obiectivul principal al Proiectului este de a spori productivitatea agricolă prin furnizarea întreprinderilor agricole mici și mijlocii a tehnicii agricole și a echipamentelor post-recoltare, contribuind astfel la dezvoltarea sectorului agricol din țară.

Agencia de implementarea a Proiectului este Agencia pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii (ADMA), succesor al fostului proiect 2KR.

Programul va oferi noi oportunități de modernizare a tehnicii agricole și echipamentelor post-recoltare pentru producători agricoli din Republica Moldova până la data expirării Acordului de împrumut.

Programul ADMA de procurare în rate în cadrul proiectului este conceput pentru susținerea producătorilor agricoli, grupurilor de producători și antreprenorilor rurali din Republica Moldova în achiziția de tehnică agricolă și echipament post-recoltare necesar pentru modernizarea întreprinderilor agricole, care în alte condiții ar fi puțin probabil să obțină finanțare din cauza lipsei istoricului de credit și/sau a prezentării unei garanții.

Criterii de eligibilitate pentru solicitanții de procurări în rate:

a) Organizație înregistrată legal, inclusiv societate pe acțiuni, societate cu răspundere limitată, cooperativă de producție, cooperativă de antreprenariat, întreprindere individuală, organizație non-comercială;

b) Beneficiarii Programului ADMA de Procurări în Rate în cadrul Proiectului trebuie să fie angajați sau intenționează să inițieze activitate agricolă, inclusiv activitate post-recoltare în cadrul fermelor;

c) Afacerile start-up, entitățile juridice nou înființate și afacerile fără istoric de credit (care nu au solicitat niciodată un credit);

d) Întreprinderile administrate de femei și/sau tineri (cu vârsta de până la

36 de ani) sunt incurajate să aplice la Program;

e) Solicitanții Procurării în rate trebuie să dețină 100% proprietate privată, adică fără cote de participație deținute de Guvernul Republicii Moldova (sau administrațiile publice locale, dacă este cazul) de orice fel cu sau fără drept de vot.

Notă: Definiția întreprinderilor micro, mici și mijlocii este următoarea:

a) *Întreprindere micro - întreprindere care are cel mult 9 salariați, realizează o cifră anuală de afaceri de până la 9 milioane de lei sau deține active totale de până la 9 milioane de lei;*

b) *Întreprindere mică - întreprindere care are de la 10 până la 49 de salariați, realizează o cifră anuală de afaceri de până la 25 de milioane de lei sau deține active totale de până la 25 de milioane de lei;*

c) *Întreprindere mijlocie - întreprindere care are între 50 și 249 de angajați, realizează o cifră anuală de afaceri de până la 50 de mi-*

Proiectul Modernizarea Tehnicii și Echipamentului Agricol	Tehnică și echipamente: ✓ Tractoare ✓ Stivuitoare ✓ Combine și atașamente	✓ Linii spălare, uscare, sortare, procesare ✓ Sisteme de pre-răcire și depozitare frigorifică	Beneficiari potențiali: Întreprinderi micro, mici și medii în conformitate cu legislația Republicii Moldova în vigoare.

Condiții de finanțare în cadrul proiectului:	Japan International Cooperation Agency
Pentru afaceri gestionate de tineri (<36 ani) și femei:	Condiții generale:
[i] Avans: 25% [i] Peste 1 an: 25% [i] Peste 2 ani: 25% [i] Peste 3 ani: 25%	[i] Avans: 50% [i] Peste 1 an: 25% [i] Peste 2 ani: 25%
Descarcă setul de documente pentru aplicare	

IP Agencia pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii MF - TR Chișinău - Bugetul de Stat	Telefon: +373 22 27-84-63 Fax: +373 22 54-98-81 E-mail: office@adma.gov.md
Cod fiscal: 1009601000337 Adresa juridică: MD-2023, mun. Chișinău, str. Calea Basarabiei, 18 IBAN: MD33TRPCC518430A01638AA Cod bancar: TREZMD2X	Adresă oficiu: mun. Chișinău, MD 2023, str. Calea Basarabiei, 18
Agencia pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii	Program: Luni-Vineri: 08:00-17:00

Telefon: +373 22 27-84-63 | E-mail: office@adma.gov.md | Rețele sociale: Facebook

Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului

Proiecte, echipamente și finanțări

pentru agricultură performantă în Republica Moldova

Finanțăm procurarea echipamentelor agricole:	✓ Sisteme, infrastructură și mașini de irigare ✓ Sisteme de protecție a plantațiilor multianuale ✓ Echipamente de recoltare ✓ Cântare pentru camioane / paleți	✓ Sere și echipamente de utilitare ✓ Stații meteo ✓ Stivuitoare pentru activități agricole ✓ Unități de procesare post-recoltare (spălare, uscare, sortare, răcire, ambalare)	✓ Combine și atașamente pentru recoltare ✓ Tractoare ✓ Alte echipamente

lioane de lei sau deține active totale de până la 50 de milioane de lei.

Echipamente eligibile

Proiectul va sprijini procurarea în rate a tehnicii și echipamentelor agricole, ceea ce va contribui la performanța beneficiarilor. Lista cu tehnica și echipamentele agricole eligibile este oferită mai jos:

Tehnică agricolă:

- Tractoare
- Combine
- Instrumente și piese pentru a și b de mai sus:

Echipament post-recoltare:

- Echipamente pentru camere frigorifice/pre-răcire
- Mașini de sortat
- Echipament de pre-spălare/spălare
- Uscătoare
- Mașini de ambalat
- Mașini de prelucrare
- Stivuitoare
- Cântare mari/mașini de cântărit (pentru camioane/palete)

Primul și al treilea loturi de tractoare importate în cadrul Proiectului MAME vor fi de producție japoneză.

Criterii de neeligibilitate:

Tehnică/echipamentele achiziționate în baza CPR nu pot fi utilizate în scopuri militare, terorism și corupție. În cazul în care tehnica/echipamentele achiziționate în baza CPR sunt utilizate în acest scop, acestea vor fi confiscate de entitățile competente sau de Guvernul Republicii Moldova conform legislației corespunzătoare.

Selectarea solicitanților în procedura de Procurare în Rate

ADMA va selecta solicitanții de Procurare în Rate și va analiza riscurile asociate; va analiza formularele completate de potențialii beneficiari pentru a verifica eligibilitatea solicitantului și a proiectului de afaceri în raport cu cerințele de eligibilitate.

Depunerea cererii de aplicare la Program nu presupune acceptarea automată de finanțare, deoarece acestea trebuie să fie acceptate și, respectiv, aprobate de ADMA.

ADMA solicită candidaților care doresc să aplice pentru finanțare în valoare de 500.000 MDL sau mai mare, să prezinte pe lângă cerere și planul de afaceri. Modelul poate fi oferit la oficiul ADMA sau descărcat de pe pagina web www.adma.gov.md.

Condițiile Procurării în Rate

(a) Scopuri/Utilizări. Programul Procurării în Rate trebuie să fie implementat pentru achiziționarea de echipamente utilizate la întreprinderi agricole.

(b) Durata Programului Procurării în Rate nu va depăși 3 ani. Pentru contractele de Procurare în Rate programul de plată se va extinde în limita a doi ani (50% plata inițială și a câte 25% pentru următorii doi ani). Excepție fac afacerile administrate de către femei și/sau tineri de până la 36 de ani, pentru care programul de plată se va extinde în limita a trei ani (25% plata inițială și a câte 25% pentru următorii trei ani).

(c) Procurările în rate vor fi exprimate doar în MDL.

(d) ADMA nu va solicita garanții pentru Procurarea în Rate, dar, în calitate de proprietar al echipamentelor achiziționate prin Programul de Procurare în Rate, va avea dreptul să le pună sub sechestru și/sau să le înstrăineze în cazul neachitării de către Beneficiari.

(e) În afară de obligațiile obișnuite pe care ADMA le va impune Beneficiarilor, toți Beneficiarii trebuie să se conformeze următoarelor:

i. Cerințe de raportare și monitorizare care pot fi indicate ADMA de către JICA, inclusiv de cooperare cu orice firme de audit și aspectele de monitorizare și evaluare în perioada de implementare a Creditului japonez AOD

ii. Acordarea accesului la sedii, bunuri și înregistrări comerciale reprezentanților ADMA (angajaților) și persoanelor desemnate de ADMA. Toate datele colectate în timpul oricăror procese de monitorizare sau evaluare vor fi păstrate în cea mai strictă confidențialitate de către JICA și ADMA.

Fiecare potențial beneficiar va trebui să ofere informația solicitată de specialiștii ADMA pentru completarea documentelor necesare în procesul de evaluare a solicitării de finanțare și ulterior a acceptării acestuia în Program.

LUCRĂRI AGRICOLE ÎN LUNA MAI

În prima parte a lunii se termină semănatul plantelor din epoca a II-a: iarbă de Sudan, sorg, dovlecei, pepeni etc.

Lucrarea se va realiza într-o perioadă cât mai scurtă, întrucât această luna este în general ploioasă și acesta ar putea prelungea prea mult semănatul.

În această luna se execută numeroase lucrări de întreținere, astfel:

- grăparea culturilor înainte sau după răsărire, dacă s-a format crustă, la culturile de porumb, soia, cartof, etc. rarit la porumb și eventual la sfeclă și la floarea soarelui, dacă la acestea din urmă lucrarea nu s-a terminat în luna aprilie;
- plivitul la culturile semănate des, atenție deosebită acordându-se loturilor semincere;
- prășitul tuturor culturilor prășitoare;
- adesea în această luna se aplică câte două prășile;
- fertilizarea în timpul vegetației a culturilor prășitoare: porumb, floarea soarelui, sfeclă, cartof, etc. deși în general luna mai este ploioasă, pe suprafețele prevăzute a se iriga, dacă precipitațiile sunt insuficiente și rezervă de apă a solului este redusă, se administrează o udare;
- în această luna se recoltează prima coasă la lucerna, de asemenea borceagul de toamna și chiar cel de primăvara pentru masă verde.

După transportul recoltei de furaje, se aplică îngrășăminte și se grăpează pentru încorporare superficială.

De menționat că înainte de recoltarea masei vegetale, se distrug prin ardere eventualele vetre de cuscuta din lucerniera.

Suprafețele de teren eliberate după recoltarea plantelor furajere anuale (borceaguri) se pregătesc pentru semănatul în miriște, în cadrul conveierului verde. Încă din luna mai încep pregătirile pentru campania de recoltare a cerealelor păioase și a altor plante cu recoltare timpurie (mazăre, răpiti).

Trebuie acordată atenție sporită față de lucrările de protecția plantelor.

Se va efectua un control repetat al stării culturilor, pentru depistarea eventualelor atacuri de dăunători, astfel: buhă semănăturilor, la cerealele păioase, cartof, sfeclă, etc. gândacul ghebos la grâu; gândacul bălos al ovăzului, care atacă și culturile de orz și de grâu; gărgăriță mazării; gărgăriță sfeclei și rățișoara porumbului; gândacul roșu al rapiței.

Îndată ce se semnalează atacul, se apelează la aplicarea tratamentului de combatere. La plantele furajere se semnalează de obicei aceiași dăunători ca în luna aprilie.

Dintre bolile plantelor mai frecvente în această lună sunt: putregaiul cenușiu al florii soarelui, antacnoza la mazăre și fasole, bacterioză fasolei, cercosporioza frunzelor de sfeclă, putregaiul umed al tuberculilor de cartofi.

Luna mai, cunoscută sub denumirea populară de Florar este o lună ploioasă, temperatura medie fiind de 14-17 °C, iar media precipitațiilor lunare de 40-55 mm/mp. În

această perioadă, lucrările agricole se vor realiza într-un timp cât mai scurt.

CULTURILE DE CÂMP

• Întreținerea culturilor de porumb, floarea soarelui, sfeclă, cartof, fasole, tutun – prin lucrări mecanice și manuale;

- Erbicidarea în vegetație a porumbului – este extrem de important să se facă în perioada optimă, 4 – 8 frunze;
- Controlul buruienilor, starea fitosanitară a culturilor;
- Înființarea culturii a 2-a de porumb după masa verde;
- Fertilizarea culturilor prășitoare (cartof, sfeclă, porumb, floarea soarelui etc);
- Recoltarea primei coase de lucernă;
- La cerealele păioase, se continuă tratamentele pentru combaterea bolilor foliare și ale spicului. Dacă primul tratament are loc la formarea burdufului, al doilea tratament se efectuează înainte sau după înflorit;
- Pregătirea pentru campania de recoltare a cerealelor păioase și a plantelor cu recoltare timpurie (mazăre, rapiță);
- Tratarea cu insecticide a solului și a semințelor ce urmează a se însămânța.

Este necesară o atenție crescută pentru controlul stării culturilor. Se vor verifica eventualele atacuri ale dăunătorilor, cum ar fi: gărgărița porumbului, gărgărița sfeclei, gândacul roșu al rapiței, gândacul ghebos al grâului.

Este necesară o atenție crescută pentru controlul stării culturilor. Se vor verifica eventualele atacuri ale dăunătorilor, cum ar fi: gărgărița porumbului, gărgărița sfeclei, gândacul roșu al rapiței, gândacul ghebos al grâului.

Este necesară o atenție crescută pentru controlul stării culturilor. Se vor verifica eventualele atacuri ale dăunătorilor, cum ar fi: gărgărița porumbului, gărgărița sfeclei, gândacul roșu al rapiței, gândacul ghebos al grâului.

Gărgărița porumbului

(*Tanyemecus dilaticollis*) sau rățișoara porumbului cum i se mai spune popular își face apariția primăvara, pe la sfârșitul lunii aprilie, atunci când plantula de porumb are doar 2 frunze. Gărgărița iese din locurile de iernare și începe să se hrănească cu frunzele de porumb. Dacă în perioada apariției, timpul este rece și ploios sau căldura este prea puternică, gărgărițele stau retrase pe sub bulgării de pământ. În condiții normale de dezvoltare, gărgărițele se hrănesc, la început, cu cerealele de toamnă, apoi când răsare porumbul, ele migrează în porumbiști unde se hrănesc în tot cursul zilei, dar mai ales dimineața și seara.

Gărgărița sfeclei

B o t h y n o d e r e s p u n c t i v e n t r i s) apare la suprafața solului, primăvara, când temperatura medie a aerului depășește 10-12°

C. La apariție, insectele se hrănesc cu lobodă, de pe care migrează apoi pe culturile de sfeclă. Deplasarea adulților se poate face prin mers și zbor, putându-se astfel răspândi până la 30-40 km. Gărgărițele rod frunzele plantelor de sfeclă și ale altor specii de chenopodiacee. Larvele

rod cavități sau galerii în rădăcini, urmând ca frunzele plantelor atacate să se ofilească.

Gândacul roșu al rapiței

(*Entomoscelis adonidis* Pall) – primăvara, plantele sunt atacate atât de noua generație de adulți, cât și de larvele acestora. În pri-

mele zile, noii adulți se hrănesc cu frunzele verzi de la baza tulpinii, iar mai târziu rod florile și siliculele. Larvele tinere rod marginile frunzelor sau epiderma și parenchimul, iar în ultimele vârste lasă numai nervurile.

Gândacul ghebos

(*Zabrus tenebrioides*) – larvele gândacului ghebos se hrănesc numai cu părțile aeriene ale plantelor

și niciodată cu rădăcini. Ele trag frunzele în galerii, consumă parenchimul, rămânând doar nervurile care uscându-se, iau aspectul unor ghemotoace fibroase.

VITICULTURĂ

În această perioadă se reface sistemul de susținere de pe spalieri, legatul corzilor pe spalieri și chiar plivitul lăstarilor. Se folosește sapa mare sau motosapa pe toată suprafața după ce, în prealabil, s-au aplicat îngrășăminte.

LEGUMICULTURĂ

- Pregătirea terenului pentru plantare prin bilonare;
- Călirea răsadului prin desoperirea răsadnițelor, solarilor sau în sere, prin aerisirea și obișnuirea răsadurilor cu temperaturile din câmp;
- Executarea tratamentelor la răsaduri împotriva bolilor și dăunătorilor;
- Asigurarea necesarului de apă pentru prinderea răsadurilor și întreținerea lor zilnică prin udare până la prindere;
- În caz de secetă, se vor pune în funcțiune instalațiile de irigație pentru completarea necesarului de apă;
- Recoltarea legumelor, verdețurilor, valorificarea lor și înființarea de culturi succesive;
- Întreținerea prin prașile a legumelor nou plantate și efectuarea tratamentelor se vor realiza conform buletinelor de avertizare. Combatere boli: mana cepei și a usturoiului, mana și septorioza tomatelor, mana și putregaiul bacterian al cartofului, alternarioza etc.

POMICULTURĂ

În această perioadă, tratamentele împotriva bolilor și dăunătorilor reprezintă volumul cel mai mare de lucrări. Se pot efectua lucrările în verde la pomii tineri: alegerea lăstarilor pentru formarea coroanei, rădăria sau plivirea celor care cresc inutil în coroană. Se fac tratamente împotriva bolilor și dăunătorilor pomilor fructiferi. Se execută tratamente contra manei, făinării, moniliozei și moliei.

CRESCĂTORII DE ANIMALE

Crescătorii de animale nu trebuie să uite de activitățile specifice lunii mai, ba dimpotrivă, trebuie să le organizeze mai eficient. În această perioadă se alcătuiesc turmele pentru a se scoate pe pășuni. În prealabil, acestea trebuie să fi fost deja curățate și pregătite, la fel și locurile desemnate pentru adăparea animalelor. Înainte de pășunat, crescătorii trebuie să asigure însă două lucruri: tratamentele sanitar-veterinare și masă verde amestecată cu masă uscată în hrana animalelor, pentru evitarea apariției cazurilor de diaree la animale. Ovinele pot fi tunse în această lună, iar animalele care vor fi folosite pentru montă trebuie selectate și monitorizate.

În schimb, apicultorii trebuie să evalueze și să supravegheze creșterea puietului, precum și producția de ceară sau faguri. Încă mai este nevoie ca temperatura din stupi să fie monitorizată. Familiile de albine trebuie să fie pregătite pentru valorificarea mierii. La fel de important, apicultorii trebuie să se asigure că au notificat autoritățile și primăriile pe raza cărora intenționează să transporte stupinele.

Stropiri de mai la vița de vie: cum combatem mana, făinarea și putregaiul

Producția generoasă de struguri nu este favorizată doar de condițiile meteo, ci și de felul în care îngrijești vița de vie. În luna mai, sunt câteva sarcini importante pe care trebuie să le duci la bun sfârșit pentru a fi sigur că vița de vie se dezvoltă optim.

STROPIRI DE MAI LA VIȚA DE VIE: CUM COMBATEM MANA, FĂINAREA ȘI PUTREGAIUL

Producția generoasă de struguri nu este favorizată doar de condițiile meteo, ci și de felul în care îngrijești vița de vie. În luna mai, sunt câteva sarcini importante pe care trebuie să le duci la bun sfârșit pentru a fi sigur că vița de vie se dezvoltă optim.

În luna mai, în viticultură se reface sistemul de susținere de pe spalieri, circuitul sau legatul corzilor pe spalieri și chiar plivitul lăstarilor de prisos, se aplică sapa mare sau motosapa pe toată suprafața după ce în prealabil s-au aplicat îngrășămintele chimice sau organice. Pentru combaterea pirului se poate erbicida cultura cu Roundup cu grijă deosebită ca produsul să nu ajungă pe frunzele sau lăstarii tineri ai vițelor și apoi nu se mai intervine asupra acestor buruieni timp de 4 – 5 săptămâni pentru a permite

translocarea (mutarea) substanței active până la periferii absorbant și a asigura astfel combaterea eficientă a tuturor buruienilor pe care s-a aplicat erbicidul.

APLICĂ ȘI ALTE TRATAMENTE ÎMPOTRIVA BOLILOR ȘI A DĂUNĂTORILOR

Mana, făinarea și putregaiul sunt 3 dintre cele mai frecvente boli ale viței de vie, iar tratamentele împotriva acestora trebuie aplicate începând din luna mai. Pentru mană, poți folosi un tratament pe baza de cupru, iar făinarea poate fi prevenită cu ajutorul unui tratament pe bază de sulf, administrat fie sub formă de praf, fie sub forma de soluție cu pulbere umectabilă.

Vremea favorabilă atrage dăunătorii ca un magnet, tocmai de aceea trebuie să iei din timp măsuri și pentru combaterea lor. Acarienii, floxera și molia viței de vie sunt principalii dăunători, mai ales în această perioadă a anului. Pentru a-i combate, poți folosi insecticide și acaricide.

FERTILIZEAZĂ VIȚA DE VIE

Luna mai este prielnică pentru fertilizarea viței de vie cu îngrășăminte chimice azotoase. Este bine ca fertilizarea să se realizeze înainte de înflorirea viței de vie.

SPARGE CRUSTA DE LA SUPRAFAȚA MUȘUROAIELOR

Pe tot parcursul lunii mai, este bine să controlezi în continuare mușuroaiile viței de vie și să spargi crustele formate la suprafața lor. Această operațiune se realizează în special la plantațiile nou înființate, după fiecare ploaie. Prin spargerea crustei, se înlătură bulgării prea mari din fața lăstarilor.

LEAGĂ ȘI COPILEȘTE VIȚA DE VIE

Dacă lăstarii viței de vie au atins o lungime de aproximativ 40-50 cm, este bine să legi vița de vie, pentru a-i oferi susținere. Legatul se realizează prin palisarea lăstarilor în poziție verticală pe araci sau spalieri. Procedul se execută de 2-3 ori pe parcursul verii.

Odata cu legatul viței de vie se realizează și copilitul, un procedeu care presupune scurtarea copililor la 4-5 frunze de la bază.

CIUPEȘTE LĂSTARIILE VIȚEI DE VIE

Luna mai este propice și pentru ciupitul lăstarilor de viță de vie. Această operațiune presupune suprimarea vârfurilor de creștere la lăstarii fertili și se realizează cu câteva zile înainte de înflorire.

PLIVEȘTE VIȚA DE VIE

Plivitul nu este o activitate benefică doar pentru legume și flori, ci și pentru vița de vie. Imediat după apariția inflorescențelor, este bine să elimini lăstarii infertili, pentru a stimula dezvoltarea lăstarilor fertili și sănătoși.

UDĂ VIȚA DE VIE

În perioada de vegetație, vița de vie are nevoie de umezeală, prin urmare, în lipsa precipitațiilor, este bine să aplici câteva udări.

ALBINELE ÎN LUNA MAI

A cincea lună calendaristică „florar” se caracterizează printr-un climat schimbător, dar și prin creșterea temperaturii care trezește la viață întreaga natură ce apare decorată în zeci de culori.

Pe seama albinelor tinere crescute în lunile martie, aprilie și începutul lunii mai, familiile de albine s-au dezvoltat și dispun de întregul potențial productiv pentru valorificarea culesurilor din această perioadă.

În luna mai, la începutul ei sau ceva mai târziu, în toată țară înfloresc pădurile și plantațiile de salcâmi care asigură familiilor de albine un bun cules de nectar și că urmare realizarea unor importante producții de miere marfă de cea mai bună calitate.

Spre sfârșitul lunii, în a treia decadă, și în cele două luni următoare, la un moment dat dezvoltarea familiilor de albine se apropie foarte mult de punctul de dezvoltare maxim și uneori chiar atinge apogeul, după primul mare cules al anului, cel de salcâm; unele din ele, dacă nu se iau măsuri de prevenire, înfră chiar și în frigurile roitului.

Principalele munci efectuate de albine: creșterea puietului, secreția de ceară și clădirea fagurilor, culesul de nectar și polen, prelucrarea nectarului, depozitarea mierii și păsturi se petrec simultan și cu intensitate parcă mereu sporită. De această realitate se poate convinge oricine - chiar fără a fi apicultor - privind acel permanent du-te-vino de la urdinișul stupului într-o zi caldă și senină. În majoritatea zonelor intensitatea creșterii de puieț atinge nivelul maxim. Firește că și matcă depune ouă cu viteză accelerată. Mătcile prolifiche depun peste 2.000 ouă în timp de 24 de ore. Capacitatea mătcii de a depune ouă trebuie să fie secundată de capacitatea albinelor de a crește un număr atât de mare de ouă. Matcă tânără, de bună calitate poate ajunge la asemenea performanțe, dar o matcă îmbătrânită, cu defecte (aripi sau picioare rupte) nu poate asigura dezvoltarea necesară acestei perioade. De aceea în familiile cu măci de acest fel se pot observa boți de salvare sau de schimbare liniștită.

Odată depuse ouăle, albinele tinere (doici) vor trece la creșterea puietului, prin depunerea lângă ouă a unei mici cantități de lăptișor de matcă amestecat cu miere. Pe zi ce trece această cantitate va fi din ce în ce mai mare, proporția între elementele care constituie hrană larvei fiind schimbată aproape în fiecare zi. O hrană de bună calitate, cu un aport mare de proteine va fi garanția unei generații de puieț de bună calitate și în final asigură albine rezistente la uzură specifică creșterii puiețului și culesurilor de nectar.

Pe lângă hrană necesară, asigurarea temperaturii în cuib rămâne un factor important de care depinde creșterea unor generații de albine de bună calitate.

Deschizând stupul, scoțând și privind o ramă mișcările albinelor pot părea haotice și de neexplicat pentru un necunosător. Dar un apicultor știe că în acel superorganism care este familia de albine totul este programat conform unei legi de fier ce definește acel determinism care guvernează comportamentul individual respectiv biologia și fiziologia fiecărei albine, a mătcii, a trântorilor și totodată a întregii colectivități. Este de fapt vorba despre o minunată coeziune a unității biologice care se comportă ca un organism viu, eficient că structura funcțională, atingând randamente de productivitate pe care inteligență managerială a omului nu a reușit să o proiecteze, să o articuleze și mai ales să o facă să funcționeze într-o structură vie.

Am conturat acest tablou pe care poate unii îl vor considera pe nedrept idilic întrebându-se: la ce servește imaginea evocată mai înainte? Ei bine, ideea de la care am pornit vizează acum tocmai locul și rolul apicultorului în fenomenul apicol complex care este relația om-albina-natură. Locul apicultorului în această luna este în stupina, rolul lui este că prin tot ceea ce face corect și

la timp să asigure desfășurarea nestânjenită a tuturor activităților din stupi, ba chiar - mai mult să amplifice și să accelereze ritmul desfășurării din stup. Numai astfel finalul anunțat și așteptat: miere multă și de calitate se va înfăptui. Deci, care sunt

ACȚIUNILE SPECIFICE

ÎN STUPINĂ

▶ Având în vedere că în luna mai apare culesul principal la salcâm unde familiile trebuie să ajungă la o dezvoltare maximă este necesar ca în stupina să se acorde o mare atenție lucrărilor de stimulare a dezvoltării acestora. Începutul lunii mai trebuie să găsească familiile de albine în plină dezvoltare. Lărgirea cuibului este o acțiune care se desfășoară periodic la câteva zile. Lărgirea periodică a cuibului la început cu faguri crescuți, buni pentru ouat este o operațiune care

a fost declanșată poate chiar din luna martie. Oricum, în aprilie a fost pe agenda de lucru că urgență nr. 1. Asigurarea spațiului de ouat se face prin spargerea cuibului adică introducerea periodică a ramelor în mijlocul ramelor cu puieț. Pe măsură ce aceste rame sunt umplute cu ouă se vor introduce alte rame. De preferință ramele trebuie să fie de culoare mai închisă, din care au mai eclozionat și alte generații de puieț. Dacă inițial lărgirea s-a făcut lateral sau bilateral față de centrul cuibului de acum se sparge cuibul, la mijloc, cu unul sau doi faguri introduși separat între două rame cu puieț. Acolo unde puterea familiilor permite și în funcție de evoluția culesului de nectar și polen se pot introduce rame cu faguri artificiali la clădit, tot prin spargerea cuibului sau lateral de cuib. Fagurii artificiali utilizați la lărgirea cuibului se recomandă a fi dați la crescut o dată cu înflorirea pomilor fructiferi (de obicei la dată înfloririi cireșului). Nu este indicat a se introduce mai multe rame o dată.

▶ Familiile slabe care, așa cum am mai spus-o, sunt un balast pentru stupina pot fi ajutate cu faguri cu puieț capac, gata de eclozionare ridicați din familiile foarte puternice sau puternice. Prin această se previne la familiile donatoare intrarea în frigurile roitului. De asemenea familiile slabe se pot unifica.

▶ Este important să utilizăm la nivel optim potențialul natural al albinelor de secreție a cerii - potențial puternic manifestat în această luna - pentru a asigura zestrea de faguri ai stupinei. Înlocuirea anuală a 2/3 sau chiar 1/2 din totalul fagurilor este o manieră de lucru foarte bună prin care se evita perpetuarea unor agenți patogeni. Folosirea ramelor claditoare pe lângă că aduce un plus de ceară ajută la combaterea parazitului Varroa jobsoni prin recoltarea fagurilor din aceste rame, cu puieț de trântor capac.

▶ Echiparea cu magazine de recolta a stupilor verticali cu magazin sau cu corpuri a stupilor multietajati este o operațiune pregătitoare înainte de cules repetată dacă este nevoie în timpul culesului. La stupii orizontali se adaugă fagurii de strânsura sau, dacă există, magazinul, în toate cazurile fagurii destinați prelucrării nectarului și depozitării mierii vor fi deschiși la culoare pentru a nu

altera culoarea produsului.

▶ Pregătirea și derularea acțiunilor de stuparit pastoral vizează cu precădere marea cules de la salcâm. Operațiunile pregătitoare au fost descrise în calendarul pe aprilie. Ar mai fi de amintit că imediat după identificarea vetrei temporare, transportul stupilor și răspândirea lor pe noul amplasament se va proceda la anunțarea primăriei din localitatea pe rază căroră se află stupina sau stupinele. Numai astfel, luate în evidență, familiile vor putea fi protejate în cazul aplicării unor tratamente fitosanitare cu substanțe toxice pentru albine. Numai astfel eventualele pierderi consecutiv nerespectării normelor de combatere a dăunătorilor din agricultură sau silvicultură vor putea fi revendicate în fața organelor abilitate să vegheze la respectarea prevederilor care reglementează activitatea de stuparit pastoral.

Pentru stimularea ponteii, cât și clădirea

ramelor se vor face hraniri stimulativă cu sirop de zahăr în proporție de zahăr:apă -1:1. În nici un caz în sirop nu se va introduce streptomycină sau alte antibiotice. Orice fel de hraniri a familiilor de albine vor fi sistate cu cel puțin 10 zile înainte de declanșarea culesului.

În cursul acestei luni, în masivele de salcâm din sudul țării (așa-numitul salcâm 1) se produce înfloritul. Este unul dintre cele mai importante momente ale anului apicol. Dintre stupii răspândiți pe vatra - cu 1-2 zile înainte de declanșarea înfloritului - se alege unul de putere medie și se așează pe cântarul de control. Acesta va indica prin diferențele zilnice de greutate cât nectar aduc albinele în stup, mersul culesului care, că orice fenomen natural are un început, un maxim, un declin și un sfârșit. Mulți apicultori practică pastoralul la salcâm 1, 2 și chiar 3 ceea ce conferă șanse sporite de realizarea unor producții mari de miere superioară. Desigur deplasarea succesivă a stupilor la masivele care înfloresc decalat în timp trebuie bine pregătită, respectând întocmai tot ce s-a făcut la deplasarea inițială (salcâmul 1).

Pentru prevenirea intoxicării albinelor primăriile trebuie anunțate asupra locurilor unde sunt amplasate stupinele, în vederea respectării prevederilor legale privind protecția albinelor.

▶ Intensificarea ventilației cuibului în timpul culesului de salcâm și imediat după acest cules;

▶ Începerea creșterii primei serii de măci pentru formarea roiurilor, înlocuirea mătcilor necorespunzătoare din stupina sau vânzare și totodată începerea producerii lăptișorului de matcă, pentru apicultorii interesați de valorificarea acestui produs;

▶ Recoltarea fagurilor, extracția, condiționarea și depozitarea mierii. Sunt acțiuni care trebuie să se desfășoare în condiții de igienă perfectă, în cazul în care culesul este intens se vor recolta succesiv doar acei faguri cu miere ce a fost capac pe cel puțin 1/3 din suprafața ramei. Descapacirea și centrifugarea fagurilor, strecurarea, spumuirea și depozitarea mierii se vor face în spații (camere) curate având grijă să nu depreciem calitatea produsului. Vasele și unelte care se

lucrează (corpuri de stupi, cuște sau furculițe de descăpăcit, tăvi, site, centrifugă, bidoanele, alte vase vor fi atent curățate și dezinfectate înainte de utilizare și bine spălate după fiecare acțiune). Depozitarea mierii până la vânzarea ei se va face în camere curate și uscate.

▶ Asigurarea rezervelor de polen prin folosirea colectoarelor de polen.

▶ Acțiuni sanitare-veterinare. În mai se pot manifesta unele boli ale albinelor. De aceea supravegherea stării de sănătate este la ordinea zilei. În cazul familiilor bolnave se aplică tratamentul pentru combaterea nosemozei, puiețului varos și a locei europene și americane sau a celorlalte boli constatate.

Trebuie reținut că albinele bolnave nu aduc profit în stupina ci din contra produc pierderi iar măsurile de prevenire a bolilor se cer înfăptuite acum că și pe tot parcursul sezonului activ conform zicalei: „este mai ușor și mai ieftin să previi decât să combați”.

În atelierul stupinei:

- Dezinfectia localului.
- Uscarea polenului.
- Însămânțările de plante melifere.
- Întretinerea semănăturilor.
- Prevenirea intoxicațiilor.

Organizatorice:

- = Pregătirea vetrelor la masivele melifere.
- = Organizarea transporturilor la masive melifere și polenizarea culturilor.
- = Procurarea de bidoane/butoaie necesare conservării și livrării mierii.

Specii nectaro-polenifere care înfloresc în luna mai:

În mai înfloresc sau continuă să înflorească speciile melifere (în ordine alfabetică): Arțar tatarasc (*Acer tataricum*)***, Banutei (*Bellis perennis*)*, Brad (*Abies alba*)**, Caprifoi (*Lonicera tatarica*)*, Castan (*Aesculus hippocastanum*)**, Catalpă (*Catalpa bignonioides*)*, Cătină albă (*Mippophae rhamnoides*)**, Cireș (*Cerasus avium*)**, Dracila (*Berberis vulgaris*)*, Facelia (*Phacelia tanacetifolia*)****, Frasin (*Fraxinus excelsior*)*, Gutui (*Cydonia oblonga*)**, Jaleș de câmp (*Salvia nemorosa*)*, Jugastrii (*Acer campestre*)***, Lucerna (*Medicago salivă*)**, Mac de câmp (*Papaver dubium*)*, Mac roșu (*Papaver rhoeas*)**, Măr (*Malus domestica*)**, Mesteacăn (*Betula alba*)*. Mierea ursului (*Pulmonaria officinalis*)*, Mojdrean (*Fraxinus ormus*)**, Molid (*Picea excelsa*)***, Muștar de câmp (*Sinapis arvensis*)**, Paltin de câmp (*Acer platanoides*)**, Paltin de munte (*Acer pseudoplatanus*)**, Păducel (*Crataegus monogyna*)**, Păpădie (*Taraxacum officinalis*)**, Par (*Pinus sativa*)**. Pin (*Pinus sp.*)**, Răpă de toamna (*Brassica napus var oleiferă*)**, Răpă de primăvară (*Brassica rapa var oleiferă*)**, Răpă sălbatică (*Brassica rapa*)**, SALCÂM (*Robinia pseudacacia*)****, Salcâm mic (*Amforă fruticosa*)**, Salvia de câmp (*Salvia protensis*)**, Sânger (*Cornus sanguinea*)**, Trifoi alb (*Trifolium repens*)**, Vișin (*Cerasus vulgaris*)**, Vită de vie (*Vitis vinifera*)**.

Legendă - Pondere apicolă: Foarte mare =****, Mare = ***, Mijlocie = **, Mică = *.

NU UITAȚI!

▶ Dacă în primele două decade ale lunii, obiectivul principal îl constituie întărirea continuă a familiilor de albine și folosirea culesului de la salcâm, în ultima decadă se va da o deosebită atenție menținerii puterii familiilor, prevenirii roirii naturale și preîntâmpinării ieșirii roiilor. Farămitarea excesivă prin roire naturală sau artificială slăbește familiile.

▶ Nu degeaba denumirea populară a lunii mai este Florar. În această luna o abundență floristică de interes melifer oferă albinelor culesuri de nectar, polen, mâna și propolis. Cum salcâmul este specia cea mai importantă, doresc tuturor stuparilor că stupii lor să fie în masivele de salcâm cu flori multe, bogate în nectar iar vremea să fie caldă și însorită adică favorabilă culesului.

Ministrul Ion PERJU: „ȚARA ESTE ASIGURATĂ CU GRÂU ALIMENTAR ȘI FURAJER PÂNĂ LA URMĂTOAREA ROADĂ”

Ministrul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Ion PERJU, a prezentat, la mijlocul lui aprilie, în cadrul ședinței de Guvern, informații cu referire la securitatea alimentară și stocurilor de grâu din țară, în contextul aprobării proiectului privind eliberarea unei cantități de grâu alimentară din rezervele de stat în vederea îmbunătățirii cu decalaj în timp, acțiune necesară pentru a nu admite pierderi financiare esențiale la bugetul statului, în cazul expirării termenului de păstrare a produsului.

Astfel, ministrul a dat asigurări că, în pofida fap-

tului că anul agricol 2020 a fost dificil din cauza secetei, țara este asigurată cu grâu alimentară și furajer până la următoarea roadă - iulie curent.

„Țara este asigurată cu grâu alimentară și furajer până la următoarea roadă. Conform datelor anuale, producția de grâu în anul 2020 a constituit circa 570 mii tone. De la 1 iulie 2020 și până la ziua de astăzi, au fost exportate 120 mii tone, iar conform datelor statistice furnizate de Serviciul Vamal, 37 mii tone de grâu au fost importate în Republica Moldova. Volumul producției în țară pentru consumul intern alimentară și cel furajer, este

estimat la circa 70 mii tone de grâu. În același context, menționez că utilizarea rezervei de stat la zi se consideră oportună strict pentru necesitățile pieței interne

prioritar pentru agenții economici autohtoni producători de produse de panificație, în vederea asigurării securității alimentare a populației, ulterior, în lipsa de solicitări

- pentru furaje, cu întoarcerea acestora la roada nouă prin aplicarea unor garanții și cu monitorizarea continuă a principalilor indicatori ale produselor cerealiere”, a afirmat oficialul.

Totodată, Ion PERJU a menționat că prețul internațional la grâu este în scădere, întrucât sunt contractate deja cantități din roada nouă.

„Cel mai înalt preț la grâu a fost în luna februarie, fiind determinat de prețul regional și cel de la bursele internaționale, când 1 tonă de grâu a ajuns la 280 euro. În prezent, pe piața internă prețul variază de la 4,0 la 4,2 lei/kg de grâu, iar prețul la Bursa de la Paris a rămas practic la

același nivel, grâul comercializându-se cu 211,25 euro/tonă la data de 13 aprilie 2021. Anul agricol 2021 se așteaptă a fi mult mai bun în raport cu anul 2020. La moment, în țară sunt însemnate 318 mii ha de grâu de toamnă, semănături în stare bună potrivit situației climatice prezente”, a menționat Ion PERJU, regretând faptul că subiectul a fost atras pe platforma politicului.

În cadrul ședinței de ieri, Guvernul interimar a aprobat proiectul privind eliberarea din rezervele de stat a 20 787 tone de grâu alimentară din roada anului 2017 în vederea îmbunătățirii stocurilor cu roada din anul curent.

LANSAREA CELUI DE-AL VII-lea APEL DE DEPUNERE A CERERILOR DE SOLICITARE A SUBVENȚIILOR ÎN AVANS PENTRU PROIECTE START-UP ÎN DOMENIUL AGROINDUSTRIAL

Agencia de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA) informează că în perioada **15 aprilie - 18 iunie 2021**, se va desfășura cel de-al VII-lea Apel de depunere a cererilor de solicitare a subvențiilor în avans pentru proiecte start-up în domeniul agroindustrial.

În acest context, subvențiile în avans, sunt acordate doar în baza proiectelor investiționale depuse de producătorii agricoli, ce vor desfășura pentru **prima dată o activitate economică în sectorul agroalimentar**.

Cererile de solicitare a subvențiilor în avans pot fi depuse de tinerii, femeile fermier și migrații reveniți, care intenționează să lanseze afaceri în domeniul agriculturii, conform domeniilor de sprijin prioritizate de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, după cum urmează:

Domeniile de sprijin eligibile plăților în avans sunt:

- producerea legumelor și a fructelor pe teren protejat
- înființarea plantațiilor multianuale
- construcția/modernizarea fermelor zootehnice
- procurarea animalelor de prăsilă
- dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare

Procedura de depunere: Dosarul se depune la oficiul teritorial al Agenției, din sala în care producătorii agricoli își au sediul juridic și a efectuat investiția. Acesta va include cererea de solicitare a sprijinului financiar, planul de afaceri și alte documente obligatorii.

Potențialii beneficiari: tinerii fermieri și femeile fermiere care dispun de teren pentru prima dată o activitate economică.

Valoarea maximă a sprijinului financiar: 65%

I Tranșă - 75% din valoarea plății în avans, care se va achita cu condiția prezentării dovezilor co-finanțării din partea Beneficiarului a 35% din valoarea costurilor eligibile;

II Tranșă - 25% din valoarea subvenției, în baza cererii de decontare la data în exploatare a obiectului investiției și prezentarea actelor confirmative, conform domeniului în care este efectuată investiția.

din valoarea costurilor eligibile. Plata subvenției în avans va fi efectuată prin intermediul contului Escrow în modul următor:

DOUĂ TRANȘE

- TRANȘA 1: 75%
- TRANȘA 2: 25%

La finalizarea investiției.

- stimularea investițiilor pentru utilizarea și renovarea tehnologică a fermelor zootehnice;
- stimularea investițiilor pentru procurarea animalelor de prăsilă și menținerea fondului genetic al acestora;

- stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare;
- stimularea investițiilor pentru producerea legumelor și a fructelor pe teren protejat (serii, solarii, tuneluri);

- stimularea investițiilor pentru înființarea, modernizarea și defrișarea plantațiilor multianuale, inclusiv a plantațiilor viticole și a plantațiilor pomicele.

Actele necesare pentru depunerea dosarului și obținerea subvenției-

lor în avans, le găsiți aici.

Cererile vor fi examinate de AIPA, conform procedurilor Regulamentului, iar evaluarea și selecția finală a proiectelor investiționale, care au îndeplinit criteriile de eligibilitate, va fi realizată de Comisia de evaluare și selecție.

De menționat că suportul statului constituie **65%** din valoarea proiectului ce nu va depăși 1 milion de lei.

Plățile vor fi efectuate în două tranșe:

I Tranșă - 75% din valoarea subvenției, care se va achita cu condiția prezentării dovezilor co-finanțării din partea Beneficiarului a 35% din valoarea costurilor eligibile;

II Tranșă - 25% din valoarea subvenției, în baza cererii de decontare la data în exploatare a obiectului investiției și prezentarea actelor confirmative, conform domeniului în care este efectuată investiția.

ANSA: RECOMANDĂM SĂ PROCURĂȚI PRODUSELE ALIMENTARE DOAR DIN LOCURILE AUTORIZATE

În scopul evitării situațiilor în care, din cauza aglomerației din piețe și magazine, în preajma sărbătorilor de Paști pot fi procurate în grabă produse neconforme, care pot pune în pericol sănătatea și chiar viața consumatorilor, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA) vă oferă câteva sfaturi utile pentru dvs în speranța de a vă ajuta să faceți o alegere bună la procurarea produselor pentru masa de sărbătoare:

- să procurați carnea în stare proaspătă numai în locuri autorizate: măcelării, magazine alimentare, locuri special amenajate în piețe; carnea trebuie să fie elastică, de o culoare de la roz pal până la roșu închis, în urma apăsării cu degetul să revină la forma inițială și să nu prezinte suprafața lipicioasă,

urât mirositoare. Atrageți atenția la ștampila de control sanitar-veterinar;

- la procurarea peștelui în stare proaspătă atrageți atenția ca suprafața acestuia să fie curată, cu un strat uniform de solzi, culoarea potrivit speciei, bronhiile roșii, cu nuanță caracteristică speciei, fără rupturi;

- la procurarea ouălor examinați aspectul lor exterior. Coaja ouălor proaspete trebuie să fie curată, tare, întreagă și fără pete.

- la procurarea cozonacului citiți cu atenție informația de pe eticheta produsului, atrageți atenția la compoziția acestuia, data limită de consum, verificați ingredientele utilizate.

Atenție! Vânzarea ouălor în unitățile de desfacere se face numai în locuri separate sau cu produse preambalate. Verificați informația despre data ouării și termenul de valabilitate. Este interzisă vânzarea ouălor în locurile unde se comercializează preparate din carne, produse lactate sau alimentare care se consumă fără a fi supuse unui proces termic. La spargere ouăle nu trebuie să prezinte albușul turbure sau amestecat cu gălbenușul. În cazul unor bănueli de calitate ouălor, solicitați de la vânzător prezentarea certificatului - veterinar.

Totodată, recomandăm consumatorilor să nu procure vopsea cu ambalaj nemarcat sau neambalată (la linguriță), deoarece aceasta este vopsea cu alte destinații - tipografică sau textilă și care poate prezenta pericol pentru sănătate.

Atenție: Vopseaua nu trebuie să fie accesibilă copiilor.

La cumpărarea produselor alimentare:

- Cumpărați numai produse alimentare ambalate și controlați integritatea ambalajului produsului;

- citiți cu atenție eticheta (marcarea);

- informații referitoare la valabilitatea produsului alimentar;

- data-limită de consum ori data durabilității minimale sau data fabricării și termenul de valabilitate;

- verificați lista ingredientelor;

- condițiile speciale de păstrare și/sau condițiile de utilizare, respectând și dumneavoastră această temperatură acasă.

Elementele obligatorii de etichetare trebuie și fie redactate în limba de stat fără a exclude prezentarea acestora și în alte limbi. Informațiile de pe etichetă vor fi înscrise lizibil, așezate în mod vizibil și nu vor fi acoperite sau separate prin alte indicații sau desene.

Dragi consumatori, vă recomandăm să procurați produsele alimentare, mai ales cele ușor perisabile, cum ar fi ouăle, carnea și peștele proaspăt, numai din locuri autorizate care asigură condițiile igienico-sanitare specifice și unde există certitudinea că aceste produse au fost supuse controlului sanitar-veterinar.

Aveți grijă de sănătatea dvs și fiți precauți atunci când alegeți produse.

Totodată, Vă îndemnăm să fiți precauți și să respectați cu strictețe măsurile obligatorii de prevenire și control al infecției COVID-19, aplicabile la nivel național pe perioada stării de urgență în sănătatea publică.

Alegerea este mereu a Dumneavoastră, stimați Consumatori, și din acest motiv Vă îndemnăm să fiți precauți și nu ezitați să Va informați!

Totodată, în caz că ați depistat produse neconforme pe rafturile magazinelor sau prestarea serviciilor neconforme, insistați ca aceste să fie retrase din comercializare și solicitați registrul de reclamații pentru a nota neconformitățile date.

De asemenea, sesizați Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor la numărul de telefon 022-26-46-43, Viber - 067675544 sau la adresa de e-mail info@ansa.gov.md.

REPUBLICA MOLDOVA SE ALINIAZĂ LA STANDARDELE PANEUROPENE PRIVIND GESTIONAREA DURABILĂ A PĂDURILOR ÎN EUROPA

În perioada 14-15 aprilie curent, țara noastră a participat la cea de-a 8-a conferință ministerială FOREST EUROPE, privind protecția pădurilor în Europa, cu genericul „Viitorul pe care îl dorim: pădurile de care avem nevoie”, organizată la Bratislava, Slovacia. Astfel, Republica Moldova se aliniază la standardele paneuropene privind gestionarea durabilă a pădurilor în Europa.

În cadrul evenimentului, organizat on-line, țara noastră, împreună cu alte 44 de state, și-au confirmat disponibilitatea canalizării eforturilor comune în realizarea obiectivelor paneuropene de a promova cadrul strategic și acțiunile orientate spre gestionarea durabilă a pădurilor în Europa, în următorii patru ani.

În acest sens, statele au semnat două acte:

Rezoluția ministerială din Bratislava privind adaptarea pădurilor europene la schimbările climatice; Declarația miniștrilor „The Future We Want: The Forests We Need”. Părțile semnatare și-au asumat responsabilitatea de a realiza gestionarea durabilă a pădurilor și de a promova Obiectivele de Dezvoltare Durabilă incluse în Agenda 2030.

Pe agenda întrunirii au fost incluse prezentarea unor soluții pentru identificarea noilor politici eficiente de adaptare la schimbările climatice. Un grup de experți nominalizați de statele semnatare și de Uniunea Europeană au dezvoltat un set de recomandări politice pentru integrarea măsurilor de adaptare în gestionarea durabilă a pădurilor, în cadrul a două paneluri tematice: Adaptarea pădurilor la schimbările climatice; Gestionarea durabilă a pădurilor – răspunsul nostru comun la conceptul dezvoltare durabilă.

FONDUL GLOBAL PENTRU MEDIU A SUSȚINUT REPUBLICA MOLDOVA ȘI UCRAINA ÎN CONSOLIDAREA COOPERĂRII PENTRU GESTIONAREA INTEGRATĂ A BAZINULUI FLUVIULUI NISTRU

Republica Moldova și Ucraina au făcut pași importanți în procesul de dezvoltare a cooperării transfrontaliere, pentru gestionarea durabilă a bazinului hidrografic Nistru.

În cadrul unei conferințe comune, desfășurată on-line, au fost prezentate rezultatele proiectului Fondului Global pentru Mediu „Asistență la cooperarea transfrontalieră și gestionarea integrată a resurselor de apă în bazinul fluviului Nistru”, desfășurat în perioada 2017-2021. Obiectivul general al proiectului constă în promovarea cooperării transfrontaliere și a gestionării integrate a resurselor de apă în bazinul fluviului Nistru.

La conferința, ce a reunit reprezentanți ai Guvernelor Republicii Moldova și Ucrainei, ai organizațiilor internaționale și Ambasadelor, au fost prezentate rezultatele proiectului printre cele mai importante fiind menționate efectuarea Analizei diagnostice transfrontaliere a bazinului Nistru, care a servit ca bază la elaborarea Programului Strategic

comun de acțiuni al bazinului fluviului Nistru. Unul dintre cele mai importante rezultate este susținerea creării Comisiei privind utilizarea stabilă și protecția bazinului fluviului Nistru, și suportul logistic în organizarea activității Comisiei. Este o platformă de lucru activă, în cadrul căreia s-a reușit punerea în discuție a celor mai importante probleme cu care se confruntă fluviul Nistru. Prin intermediul Grupurilor de lucru create s-a stabilit colaborarea pe diferite subdomenii, ceea ce contribuie la realizarea scopului de bază a Comisiei.

Conform cercetărilor proiectului, principalele probleme din bazinul hidrografic Nistru sunt modificările hidromorfologice, poluarea cu substanțe organice, biogene, substanțe periculoase, plastic și alte deșeurii menajere, răspândirea speciilor invazive, precum și probleme ce țin de cantitatea și calitatea apei raportate la schimbările climatice, viituri și inundații, secete și deficitul de apă. Aceste probleme influențează negativ indicatorii economici, sociali și de mediu ai Republicii Moldova și Ucrainei, dar afectează și starea ecologică a Mării

Negre.

Realizarea Programului Strategic de acțiuni în anii 2021-2035 va contribui la restabilirea ecosistemului fluviului și asigurarea utilizării durabile a resurselor naturale. Reducerea poluării apei, precum și prevenirea poluării accidentale și gestionarea haldelor, reducerea efectelor schimbărilor climatice și dezastrelor naturale, îmbunătățirea cadrului de reglementare și consolidarea cooperării moldo-ucrainene sunt doar câteva dintre

domeniile dezvoltate. Programul Strategic de acțiuni include 74 de activități cu indicarea autorităților responsabile pentru implementare, termenul implementării acțiunilor și un buget orientativ.

„Gestionarea durabilă a bazinului hidrografic Nistru este un factor cheie în îmbunătățirea stării nu numai a resurselor de apă, ci și a mediului general din regiune. Într-un context transfrontalier, succesul gestionării durabile a întregului bazin al fluviului Nistru depinde în mare

măsură de cooperarea și acțiunile întreprinse de cele două state”, a menționat Secretarul de stat, Valentina Țapeș în cadrul ședinței. Totodată, s-a reiterat că pentru Republica Moldova, un subiect important rămâne impactul hidrocentralelor asupra fluviului Nistru, fiind necesare consolidarea eforturilor pentru diminuarea influenței negative – Nistru fiind cea mai importantă sursă de apă pentru țară.

Notă: Proiectul „Asistență în cooperarea transfrontalieră și gestionarea integrată a resurselor de apă în bazinul fluviului Nistru” a fost elaborat la solicitarea Guvernelor Republicii Moldova și Ucrainei și implementat de Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) în parteneriat cu Comisia Economică a Organizației Națiunilor Unite pentru Europa (CEE-ONU) în 2017-2021. Proiectul a susținut eforturile de integrare europeană ale ambelor state în problemele politicii de apă, care sunt reflectate în Acordul de asociere dintre Republica Moldova și UE și în Acordul de asociere dintre Ucraina și UE.

Vladislav COTICI: PENTRU A EXPORTA ÎN CONTINUARE MIEREA DE ALBINI PE PIAȚA UE, ESTE IMPORTANT SĂ RESPECTĂM CU STRICTEȚE CERINȚELE SANITARE VETERINARE

Conducerea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor (ANSA) a organizat o ședință online cu reprezentanții Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Regionale și Mediului, Asociației Naționale a Apicultorilor din Republica Moldova și Asociației Exportatorilor de produse Apicole din Republica Moldova, în cadrul căreia a fost abordată aspectele privind implementarea noilor prevederi ale Legii nr. 221/2007 privind activitatea sanitară veterinară, precum și prevederile Ordinului ANSA nr. 15/2020 Cu privire la aprobarea Regulamentului de înregistrare sanitară veterinară a activităților agenților economici.

Atât ANSA, cât și președinții asociațiilor au împărtășit aceeași opinie că noile modificări operate în art. 18 al Legii 221/2007 facilitează mult procedura de înregistrare sanitară veterinară pentru exploatarea apicole, care se eliberează doar în baza cererii depuse, la cerere se anexează actele și declarațiile stabilite în Ordinul nr. 15/2021, fie pe suport de hârtie fie trimisă electronic.

Vasile Dolghieru, președintele AEPAM este satisfăcut de propunerile ANSA, care „simplifică oficializarea activității apicultorilor și care nu afectează siguranța alimentelor. Ceea ce propunem noi nu contravine inițiativelor ANSA, însă, dorim să

concretizăm - câți stupi de albini se consideră doar pentru familie și de la ce număr de stupi trebuie să notifice și obține certificate de comercializare?, a solicitat Vasile Dolghieru.

Directorul General ANSA, Vladislav Cotici, precizează că înregistrarea sanitar-veterinară se eliberează pe un termen nelimitat și este gratuită.

„Obligația de a deține autorizare/înregistrare sanitară veterinară o poartă doar agenții economici care desfășoară cel puțin una dintre activitățile menționate în anexa nr. 6 a legii menționate, fiind punctat faptul că Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi reglementează clar activitatea agenților economici care desfășoară activitate de antreprenoriat în Republica Moldova, a declarat Vladislav Cotici.

Vitalie Carauș, șeful Direcției Sănătatea și Bunăstarea Animalelor din cadrul ANSA a menționat că activitatea de creșterea albinelor și producția de miere și ceară de albine se regăsește la poziția 01.49 al Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei (CAEM Rev. 2).

Astfel, la moment, mierea de albini este printre puținele produse de origine animală care se exportă în Uniunea Europeană, și pentru a păstra în continuare accesul pe această piață este important să

respectăm cu strictețe cerințele sanitare veterinare, cerințe care se impun și în cazul plasării pe piața internă a acestui produs.

Vladislav Cotici, Directorul ANSA a mai declarat că eliberarea certificatului sanitar veterinar (F2) pentru mierea de albini rămâne în continuare aceeași așa cum este descrisă în Ordinul ANSA nr. 270/2018 cu privire la eliberarea certificatelor sanitar-veterinare pentru mierea de albini.

Conform acestui ordin, eliberarea certificatului sanitar veterinar (F2) pentru mierea de albini se va face în baza datelor/informațiilor:

- situația epizootică din teritoriu;
- înregistrările din pașaportul prisăcii;
- declarația pe proprie răspundere a apicultorului;

• expertiza sanitară veterinară a mierii și rezultatele examenelor de laborator conform cerințelor Hotărârii Guvernului nr. 661/2007.

În urma discuțiilor dintre reprezentanții ANSA, MADRM și asociațiilor de profil, s-a stabilit necesitatea revizuirii cadrului normativ și înaintarea propunerilor de modificare a acestuia astfel încât să fie creat un climat favorabil dezvoltării domeniului apicol, ramură destul de importantă a agriculturii și a economiei.

AGRICULTURA ÎN ȚĂRILE IMPLICATE ÎN PROCESUL

UE a acordat perspectiva aderării la UE unui număr de șapte țări (Turcia și șase țări din Balcanii de Vest), sub rezerva îndeplinirii de către acestea a principalelor „criterii de la Copenhaga” (referitoare la democrație, drepturile omului și statul de drept) și a deținerii unei economii de piață funcționale.

Țările se află în stadii diferite ale procesului de aderare:

- cele care au îndeplinit „criteriile de la Copenhaga” au primit de la Consiliul European statutul de „țară candidată”. Acest statut este deținut în prezent de Albania, Macedonia de Nord, Muntenegru, Serbia și Turcia.

- cele care nu au demonstrat încă îndeplinirea criteriilor de la Copenhaga sunt considerate „țări potențial candidate”. Acest statut este deținut în prezent de Bosnia și Herțegovina și de Kosovo (denumirea „Kosovo” nu aduce atingere pozițiilor privind statutul și este conformă cu RCONU 1244, precum și cu Avizul CIJ privind Declarația de independență a Kosovo).

ȚĂRILE CANDIDATE

Cele cinci țări candidate la statutul de stat membru al UE sunt Albania, Macedonia de Nord, Muntenegru, Serbia și Turcia.

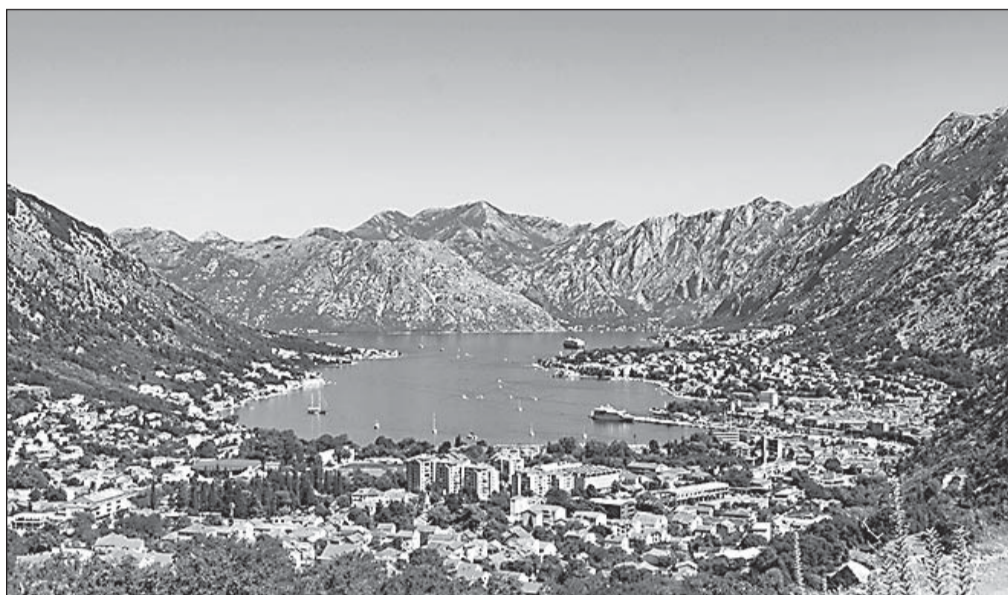
ALBANIA

Agricultura în Albania

Agricultura este unul dintre principalele sectoare ale economiei albaneze, generând aproximativ 23 % din PIB-ul țării și asigurând locuri de muncă pentru aproximativ 43 % din totalul angajaților.

Suprafața agricolă utilizată (SAU) este de 1,18 milioane ha, adică 40,5 % din suprafața totală a țării. Jumătate din suprafața agricolă utilizată este teren arabil, 43 % sunt pășuni permanente, iar 7 % sunt terenuri cu culturi permanente.

Producția agricolă a crescut cu o rată medie de 3-3,5 % față de 2003. Randamen-

MUNTENEGRU

Negocierile de aderare cu Muntenegru au fost deschise în iunie 2012, iar capitolul 11 (agricultura și dezvoltarea rurală) a fost deschis în decembrie 2016. Muntenegru trebuie să îndeplinească două criterii de referință pentru încheierea negocierilor: un plan de punere în aplicare pentru instituirea unui sistem integrat de administrare și control și un plan de punere în aplicare pentru înființarea unei agenții de plăți.

Agricultura în Muntenegru

Muntenegru are o suprafață de 13 812 kilometri pătrați, ceea ce reprezintă echivalentul a 0,35 % din suprafața UE. Terenurile agricole reprezintă 38 % din teritoriul total (517 000 hectare). Acoperind o zonă relativ mică, dar beneficiind de un climat mediteranean, Muntenegru are o agricultură destul de diversificată – de la cultivarea măslinilor și a citricelor în regiunea de coastă, până la legume timpurii de sezon și tutun în părțile

Din suprafața totală a țării:

- 1,261 milioane ha sau 50,1 % sunt terenuri agricole (terenuri cultivate, pășuni permanente și fânețe, terenuri utilizate pentru culturi permanente și grădini familiale);
- 44,3 % sunt suprafețe împădurite;
- aproximativ 4 % sunt suprafețe acoperite de ape și alte suprafețe.

În 2013, terenurile cultivate reprezentau circa 509 000 ha sau aproximativ 40 % din suprafața agricolă totală. Din totalul terenu-

vin, precum și consumului direct. Producția animalieră are o importanță mai mică, iar subsectorul produselor lactate este dominat de producția de lapte de vacă.

Sectorul agricol contribuie la PIB cu aproape 10 % și este relativ stabil. La fel ca în multe țări din Balcanii de Vest, aproape jumătate din populație trăiește în zone rurale. Oficial, aproape o cincime din forța de muncă lucrează în agricultură. Agricultura a servit întotdeauna drept amortizor pentru schimbările socioeconomice și structurale din industrie și din alte sectoare ale economiei.

Industria agroalimentară a jucat întotdeauna un rol important în Macedonia de Nord. În ultimii 10 ani de privatizare, industria a avut de suferit de pe urma schimbărilor politice și a dificultăților de adaptare la economia de piață. Redresarea și orientarea către piață câștigă teren.

Relațiile dintre UE și Macedonia de Nord

Macedonia de Nord a fost prima țară din regiune care a semnat Acordul de stabilizare și asociere, în 2001. La 22 martie 2004, Macedonia de Nord și-a depus cererea de aderare la UE. La sfârșitul anului 2009, Comisia a considerat că țara a atins un grad suficient de respectare a criteriilor de aderare și a recomandat deschiderea negocierilor. Această recomandare a fost repetată în anii următori.

rilor cultivate, 81 % sunt terenuri arabile și grădini, 3 % sunt livezi, 4 % sunt plantații viticole, și 11 % sunt pajiști.

Relieful este în mare parte deluros și muntos. Combinația dintre clima continentală și submediteraneană (caracterizată de veri lungi și calde și ierni scurte și temperate) și solurile fertile oferă, în general, condiții excelente pentru producția de alimente.

Structura sectorului agricol este caracterizată de mici exploatații familiale, deținute în proprietate sau închiriate, puternic fragmentate în parcele de mici dimensiuni. Întreprinderile de stat sunt, în general, mult mai mari.

Aproape întreaga producție agricolă brută (aproximativ 70 %) este generată de producția de plante, în special grâu și legume. Cartofii, tomatele și ardeii domină producția de legume și fac din Macedonia de Nord un exportator net de legume prelucrate. Alte produse agricole importante sunt fructele, cerealele, tutunul și strugurii destinați producției de

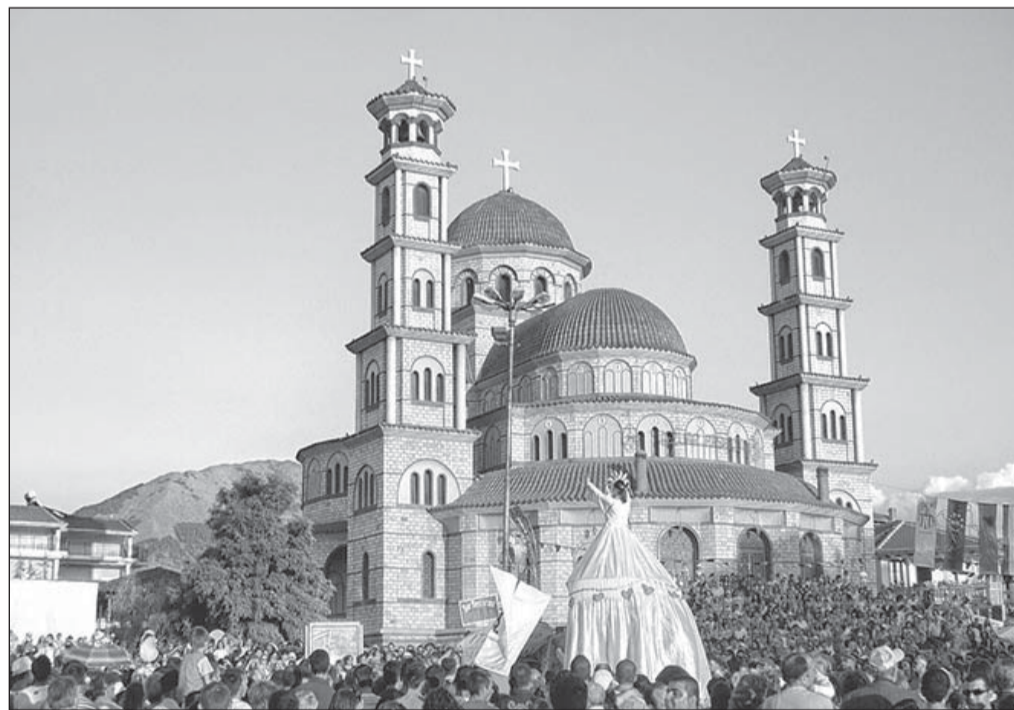
În calitate de țară candidată, Macedonia de Nord este eligibilă pentru cele cinci componente din cadrul asistenței IPA, inclusiv componenta de dezvoltare rurală – IPARD. Programul IPARD stabilește obiective detaliate pentru sectorul agricol și descrie măsurile care ar putea permite atingerea acestora.

SERBIA

Negocierile de aderare cu Serbia au început în ianuarie 2014. Negocierile privind capitolul 11 (agricultura și dezvoltarea rurală) nu au fost încă deschise.

Agricultura în Serbia

Suprafața agricolă utilizată a Serbiei este de 3,44 milioane ha, ceea ce reprezintă 43 % din teritoriul total. Din aceasta, terenul arabil ocupă 73 %, urmat de pajiști permanente și de culturi. Caracterizată prin resurse funciare bogate și un climat favorabil, agricultura reprezintă un sector vital al economiei sârbe.

tul a crescut substanțial pentru struguri, cartofi, lapte de la bovine și caprine, ouă, fructe și furaje. Producția de fructe (inclusiv de struguri) a crescut cu 70 % între 2000 și 2008, producția de animale cu 21 % și culturile arabile cu 10 % (chiar dacă suprafețele cultivate cu grâu au scăzut semnificativ). A crescut mult producția de legume, în special în sere.

Cele mai importante probleme sunt:

- migrația din zonele rurale;
- dimensiunea foarte redusă a exploatațiilor (o suprafață medie de 1,2 ha, media în UE fiind de 14 ha);

- strategii comerciale slabe;
- sisteme de irigare și drenare subdezvoltate;

- nivel tehnologic scăzut;
- slaba organizare a fermierilor și nivelul scăzut de dezvoltare a industriei prelucrătoare.

centrale și creșterea extensivă a oilor în nord.

Media suprafeței agricole utilizate pe exploatație este de 4,6 hectare, însă 72 % din exploatațiile agricole sunt de până la 2 hectare. Structura exploatațiilor agricole este dominată de mici ferme familiale, care produc în principal pentru consum propriu.

Agricultura este, de departe, cea mai importantă activitate a populației rurale – peste 60 000 de gospodării își obțin parțial sau integral veniturile din agricultură.

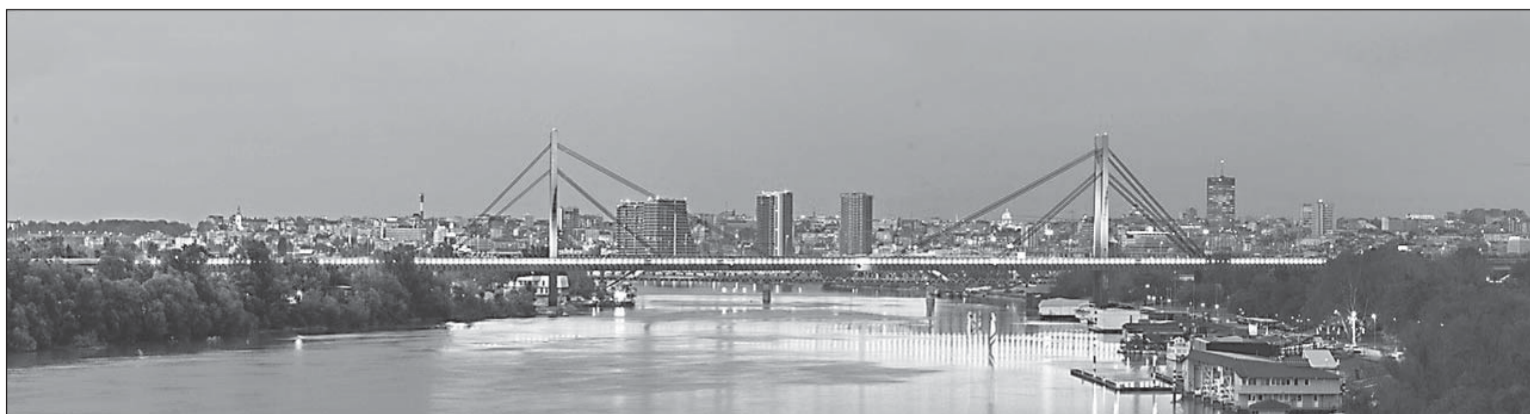
MACEDONIA DE NORD Agricultura în Macedonia de Nord

Macedonia de Nord este o țară fără ieșire la mare, preponderent muntoasă, intersectată de văi largi. Zonele de deal și de munte reprezintă aproximativ 79 % din suprafața terestră. Câmpiile acoperă 19 % din teritoriul, iar lacurile naturale 2 %.

DE ADERARE LA UNIUNEA EUROPEANĂ

Dintre cele 631 552 de exploatații agricole, aproape jumătate au o suprafață mai mică de 2 hectare, utilizând doar 8 % din suprafață. Relieful Serbiei variază de la câmpiile plate și bogate ale Voivodinei, în nord, folosite pentru culturi agricole și producția de legume, până la dealurile din centrul țării și munții înalți de la granițele de Est, Vest și Sud, zone adecvate pentru creșterea ovinelor și a bovinelor, precum și pentru producția de fructe și de struguri pentru vin.

Serbia are avantaje comparative semnificative în agricultură, datorită abundenței terenurilor agricole de înaltă calitate, a unei poziții strategice pentru comerț și a unui nivel bun de educație generală.

TURCIA **Agricultura în Turcia**

Agricultura are o importanță crucială pentru Turcia, atât din punct de vedere social, cât și din punct de vedere economic. Aproximativ jumătate din suprafața terestră totală a Turciei este alocată agriculturii, procent care depășește ușor media UE. Dacă Turcia ar adera la UE, suprafața agricolă a Uniunii ar crește cu aproximativ 39 de milioane de hectare. Aceasta ar reprezenta 20 % din suprafața agricolă a UE. În 2014, 21 % din forța de muncă a țării era angajată în agricultură.

Exploatațiile agricole din Turcia au o structură asemănătoare cu cea din unele state membre noi ale UE. Conform recensământului

plan mondial, în special pentru alune (cel mai mare exportator din lume). Turcia este foarte competitivă din punctul de vedere al raportului calitate/preț, datorită climei favorabile și costurilor scăzute cu forța de muncă.

Pentru alte culturi, Turcia pare să fie un producător competitiv (pe piața din UE și din lumea întreagă) de anumite leguminoase pentru boabe precum năutul și linte, de bumbac și, într-o anumită măsură, de zahăr, tutun și ulei de măsline. Pentru animale și produse de origine animală, Turcia deține o piață extrem de protejată, aplicând inclusiv restricții la import. Consumul de carne din Turcia pe cap de locuitor este de aproximativ 1/5 din media UE. În schimb, la carnea de oaie, consumul este mai mare decât în UE. Consumul de lapte de vacă este la jumătate din nivelul UE, în timp ce ouăle sunt consumate la un nivel puțin mai scăzut decât în UE.

ȚĂRI POTENȚIAL **CANDIDATE**

Bosnia și Herțegovina și Kosovo au statutul de țări potențial candidate.

BOSNIA ȘI HERȚEGOVINA **Agricultura în Bosnia și Herțegovina**

Agricultura este una dintre cele mai importante activități economice din Bosnia și Herțegovina. În 2016, țara avea 2,2 milioane de hectare de teren agricol, din suprafața

agricole sunt estimate la mai puțin de trei hectare.

Producția agricolă din Bosnia și Herțegovina este dominată de producția de plante, cea animalieră reprezentând mai puțin de o treime. O ușoară creștere a acestei cote în ultimii ani se datorează creșterii producției de lapte de vacă. Din punct de vedere economic,

cel mai important sub-sector al agriculturii țării este cel al legumelor. Alte sub-sectoare importante sunt cele ale laptelui de vacă, porumbului și cartofilor.

Relații dintre UE **și Bosnia și Herțegovina**

Bosnia și Herțegovina participă la procesul de stabilizare și de asociere și vrea să aplice reformele politice, economice și sociale necesare pentru a se apropia mai mult de UE, în perspectiva unei eventuale aderări.

Negocierile privind un acord de stabili-

zate și de asociere (ASA) au fost lansate în noiembrie 2005. ASA a fost semnat la 16 iunie 2008, dar a intrat în vigoare abia în iunie 2015.

UE este cel mai mare furnizor de asistență financiară pentru Bosnia și Herțegovina, oferind fonduri de preaderare de 690 de milioane EUR.

KOSOVO*

*Această denumire nu aduce atingere pozițiilor privind statutul și este conformă cu RCSONU 1244, precum și cu Avizul CIJ privind Declarația de independență a Kosovului.

Agricultura în Kosovo

Exploatațiile agricole sunt foarte mici și, în cea mai mare parte, de semi-subsistență. Suprafața medie a exploatațiilor agricole familiale este de aproximativ 3,2 ha, din care, în medie, 1,6 ha este teren arabil fragmentat de obicei în șase până la opt parcele. 97 % dintre

exploatații au o suprafață mai mică de 5 ha, și doar 1 % depășesc 10 ha.

Și efectivele de animale sunt mici. Majoritatea gospodăriilor agricole cu bovine dețin 1-3 vaci. Pe lângă faptul că este unul dintre cele mai importante sectoare ale economiei, agricultura reprezintă o plasă de siguranță socială pentru un număr mare de persoane sărace și în vârstă, care depind de agricultura de subsistență pentru a-și asigura traiul. Cheltuielile alimentare reprezintă o proporție ridicată din cheltuielile totale ale gospodăriilor.

tului din 2011, în Turcia există aproximativ 3 milioane de exploatații agricole (comparativ cu aproximativ 12 milioane în UE), dintre care majoritatea sunt exploatații familiale cu forță de muncă din cadrul familiei. Exploatațiile sunt mai mici decât media UE (6 ha, comparativ cu media UE, de 13 ha).

Agricultura de subsistență și de semisubsistență caracterizează cea mai mare parte a agriculturii din Turcia. În aceste exploatații, productivitatea factorilor de producție este în general scăzută și numai o mică parte din producție este comercializată.

În sectorul culturilor arabile, Turcia este un producător major. În 2017, Turcia a produs 36 de milioane de tone de cereale (inclusiv orez). În ceea ce privește fructele cu coajă lemnoasă, Turcia este un actor important pe

totală de 5,113 milioane de hectare. Dintre acestea, 1,6 milioane de hectare erau terenuri arabile, iar 600 000 de hectare pășuni.

Bosnia și Herțegovina este relativ săracă în resurse agricole. O mare parte a țării este muntoasă (66 % din teritoriu este considerat a fi ocupat de munți și dealuri) și doar 20 % din teritoriu (aproximativ 1,0 milioane ha) este adecvat pentru agricultura intensivă. Faptul că există numeroase pajiști și pășuni de munte ar putea aduce avantaje pentru producția de animale și produse lactate. Livezile și podgoriile se întind pe o suprafață de aproximativ 100 000 de hectare.

Structura sectorului agricol este caracterizată de exploatații familiale de mici dimensiuni, care produc în mare măsură pentru consum intern – peste 50 % din exploatațiile

PREȚURILE INIȚIALE PENTRU CARTOFII NOI **VOR FI MICI ÎN MOLDOVA**

Producătorii de cartofi susțin că primele loturi de cartofi noi, de producție locală, vor intra pe piața internă a Moldovei la sfârșitul primei decade a lunii mai, adică cu aproape două săptămâni mai târziu decât în 2020. În același timp, se tem că prețurile cu ridicata ale cererii de la comercianții-intermediari vor fi „aproape de două ori mai mici decât prețurile din mai anul trecut”.

La începutul lunii mai 2020, cartofii tineri cu ridicata, pe piața moldovenească, erau vânduți cu 17-19 lei / kg (0,97-1,08 USD / kg).

Mai multe circumstanțe au servit ca bază pentru pesimismul fermierilor. În primul rând, prețurile medii mici pentru cartofii importați de anul trecut, care sunt de o calitate destul de ridicată. De mai bine de o lună, rămân în regiunea de 3,5-4 lei / kg (0,19-0,22 dolari / kg) și pune presiune asupra nivelului de preț la care este cu adevărat posibil să se vândă cartofi produși local.

În al doilea rând, de la sfârșitul anului trecut - începutul acestei săptămâni, au apărut cartofi noi importați (Turcia, România) în unele lanțuri de supermarketuri din Chișinău. Comparativ cu nivelul inițial de anul trecut, prețurile sunt

„democratice”: cartofii noi din magazinul cu amănuntul sunt oferți la un preț de 14-15 lei / kg (0,78-0,83 USD / kg), cartofii proaspeți spălați în caserole 0,5-1 kg și pachete „flow-pack”, cu o crenguță de rozmarin - 19-20 lei / kg (1,06-1,11 USD / kg).

În același timp, fermierii notează că, cel mai probabil, în săptămâna Paștelui, cartofii noi importați vor apărea în magazinele de lângă casă și în numeroase tarabe de fructe și legume, la un preț și mai mic. În cele din urmă, recolta locală de cartofi noi este probabil să fie mare, din cauza condițiilor meteorologice favorabile.

EXPERIENȚA MOLDOVEI ÎN EXPORTUL STRUGURILOR DE MASĂ: **SECRETELE SUCCESULUI SATULUI COSTEȘTI**

În ultimii trei ani, producția anuală de struguri în Moldova este de 92 mii tone. În același timp, se exportă 65 de mii de tone de produse. Peste 1,5 mii de hectare de struguri de masă sunt cultivate în satul Costești, raionul Ialoveni al țării. Principalul soi de struguri pentru producție și export este „Moldova”. Aceasta se datorează rezistenței sale la boli, dăunători și la condiții meteorologice nefavorabile.

Despre aceasta a relatat domnul Ion Sula, președintele Asociației Producătorilor și Exportatorilor de Struguri de Masă din Moldova, în cadrul unui curs virtual de organizare eficientă a promovării și ambalării produselor din fructe și legume pentru export. Evenimentul a fost organizat

de Proiectul USAID Competitivitate, Comerț și crearea de locuri de muncă (CTJ). Suportul informațional pentru eveniment a fost oferit de Platforma internațională de informații și analize East-Fruit.com.

„Dezvoltarea satului Costești și a industriei de struguri din el a devenit posibilă în mare măsură datorită Asociației Producătorilor și Exportatorilor de struguri de masă din Moldova, care ajută în mod activ viticultorii și grădinarii să unească eforturile pentru îmbunătățirea nivelului tehnologic de creștere a strugurilor, precum și lobby-uri pentru interesele producătorilor. Asociația a fost înființată în 2014. Aceasta include 105 participanți. 30% din exportul strugurilor de masă din Republica Moldova se realizează de către

membrii asociației”, a spus Ion Sula.

Potrivit lui Ion Sula, astăzi, 95% din exporturile de struguri din Moldova se îndreaptă către 18 țări. „Exportăm struguri nu numai în Rusia, Ucraina și țările CSI, ci, din 2014, în țările UE (România, Polonia), precum

și în Marea Britanie și țările baltice. În 2020, au exportat chiar în Turcia, Emiratele Arabe și Iran”, a remarcat specialistul în ramură.

Recoltarea corectă a strugurilor este esențială pentru transportul cu succes

Vorbind despre depozitarea și recoltarea strugurilor

de masă, Ion Sula remarcă faptul că depozitarea eficientă a strugurilor poate fi realizată în încăperi cu ventilație naturală, într-o atmosferă controlată. Această metodă permite păstrarea strugurilor în cantități mai mari și pentru o perioadă mai lungă. Cu toate acestea, este necesar să se respecte o serie de condiții pentru a încetini procesele biochimice din struguri, pentru a păstra calitatea cât mai mult posibil și pentru a reduce pierderile cauzate de bolile microbiologice și fiziologice. De exemplu, menținerea unei temperaturi scăzute constante încetinește procesele metabolice ale produsului, prevenind deteriorarea strugurilor.

Ion Sula a subliniat, de asemenea, că o atenție specială ar trebui acordată recoltării strugurilor de masă,

în special a celor destinați transportului pe distanțe lungi sau depozitării pe termen lung. „Recoltarea se face în cutii din lemn sau plastic, pentru depozitare pe termen lung. Managementul termic corect joacă un rol foarte important în acest proces. Strugurii recoltați trebuie protejați de lumina directă a soarelui și transportați în condiții adecvate și / sau folosiți dispozitive mobile pentru pre-răcire, pe câmp. Există două opțiuni pentru o astfel de răcire: fie răcim strugurii direct în câmp, fie frigiderile au camere speciale pentru pre-răcire. De asemenea, la colectarea, sortarea, ambalarea și transportul strugurilor, este important să nu se permită deteriorarea mecanică a ciorchinilor”, a rezumat Ion Sula.

UN HECTAR DE LIVADĂ DE MERE **PERMITE CAPTAREA A MAI MULT DE 40 DE TONE DE DIOXID DE CARBON ȘI CONTRIBUIE LA RĂCIREA ATMOSFEREI**

Afacerile cu mere se dezvoltă activ în lume. Dar cum afectează livezile de mere ecologia planetei noastre? Un studiu al impactului producției de mere asupra ecologiei Pământului a fost realizat de oamenii de știință de la Universitatea Cornell, SUA, care au găsit atât aspecte pozitive, cât și negative. Experții EastFruit au decis să studieze această problemă și să arate aceste aspecte în contextul afacerilor globale cu mere. Așadar, mai întâi să ne uităm la tendințe.

Potrivit lui Andrei Yarmak, economist la Departamentul de Investiții al Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (FAO), producția de mere în lume crește într-un ritm mai rapid. „În fiecare an, producția mondială de mere crește cu o medie de 2%, în timp ce comerțul mondial cu aceste fructe scade cu o medie de 1%. Printre principalele motive ale declinului comerțului cu mere se numără concurența crescută din partea pomuşoarelor și fructele exotice. Cu toate acestea, al doilea motiv ține de extinderea suprafeței de culti-

vare a mărului și creșterea producției în țările în curs de dezvoltare, care anterior nu aveau tehnologii moderne de creștere, cu conservarea mărului, așa că au fost nevoiți să le importe”, spune Andrei Yarmak.

Deci, potrivit EastFruit, declinul comerțului global cu mere proaspete este deja pozitiv, din punct de vedere al mediului, deoarece transportul unui măr consumă resurse de energie fosilă, care poluează atmosfera și cresc emisiile de gaze cu efect de seră.

În același timp, livada de mere, conform estimărilor Universității Cornell, permite captarea anuală din atmosferă a peste 40 de tone de dioxid de carbon, ceea ce are un efect pozitiv asupra climei Pământului. În plus, volume suplimentare de dioxid de carbon sunt înregistrate în scoarță și rădăcini, dar nu au fost luate în considerare în timpul studiului. Mai mult, livada de mere îmbogățește atmosfera cu oxigen. Fiecare hectar de livadă de mere produce aproximativ 30 de tone de oxigen pe an.

De asemenea, o livadă de mere este un fel de aparat de aer condi-

onat și, spre deosebire de aparatele de aer condiționat de uz casnic, livada nu folosește electricitate sau alte surse de energie fosilă. Este relevant faptul că un aparat de aer condiționat de uz casnic ar trebui să funcționeze continuu timp de aproximativ 115 ani pentru a răci aerul până la randamentul și volumul unui hectar de livadă de mere! Aceasta înseamnă că, cu cât mai multe livezii, cu atât omenirea se descurcă mai bine cu problema încălzirii globale!

Cu toate acestea, oamenii de știință au evidențiat și unele aspecte negative ale creșterii merelor. Acestea sunt, în primul rând, emisiile de CO₂, datorate producției și aplicării îngrășămintelor și a produselor de protecție a plantelor, necesare pentru obținerea recoltei de mere. Apropo, în acest caz, grădinile organice vor avea un mare avantaj, deoarece nu folosesc îngrășăminte minerale și produse chimice de protecție a plantelor. Aceasta înseamnă că această problemă va fi mai puțin semnificativă.

Experții subliniază, de asemenea, că dezvoltarea tehnologiei face

posibilă reducerea la minimum a acestor aspecte negative. De exemplu, utilizarea digitalizării tuturor proceselor și introducerea inteligenței artificiale în cultivarea livezilor de mere, potrivit experților EastFruit, vor reduce numărul operațiunilor tehnologice din livadă. Acest lucru, la rândul său, va reduce cantitatea de îngrășămintă și produse fitosanitare utilizate, folosindu-le doar în acele zone în care sunt cu adevărat necesare și în momentul optim, ceea ce le va spori eficiența. În plus, în viitor, vor exista mai multe

echipamente în grădină care funcționează cu electricitate produsă din surse regenerabile de energie, adică emisiile generate de introducerea materialelor și echipamentelor necesare vor scădea, de asemenea.

Prin urmare, putem face o concluzie preliminară că dezvoltarea horticulturii în general și cultivarea livezilor de mere aduce mai multe beneficii decât daune ecologiei Pământului. Și, de fapt, beneficiile pentru sănătatea ale consumului de fructe proaspete nu pot fi deloc supraestimate.

ÎN MOLDOVA, REZERVELE DE UMIDITATE DIN SOL, ÎN LIVEZI ȘI VII, SUNT APROAPE DE NORMĂ

Conform evaluării Serviciului hidrometeorologic al Moldovei, la sfârșitul celei de-a doua decade a lunii aprilie 2021, rezervele de umiditate productivă în stratul de metru al solului au variat de la 90-150 mm în nord, până la 140-200 mm în centrul și sudul țării (90-135% din norma statistică pe termen lung). Mai mult, în a doua decadă a lunii, o medie de precipitații de 9-36 mm a căzut peste mai multe regiuni.

Merită de menționat faptul că, în aprilie 2020, Serviciul hidrometeorologic al Moldovei a constatat o secetă hidrologică severă în toată țara, iar rezervele de umiditate productivă din sol au fost în medie sub 50%.

Experții-agronomi observă că odată cu nivelul actual de umiditate și

temperaturile atmosferice mai ridicate, „răspândirea bolilor în livezi și vii este un fenomen absolut natural și inevitabil”. În acest moment, cu vremea încă relativ rece, pe toate plantațiile perene există un risc ridicat de răspândire a moniliozei. Pe măsură ce se încălzește, există pericolul de a fi afectate, în special la

livezile de mere, de fâinare și crustă.

Cea mai bună contramăsură ar fi igienizarea preventivă, dar, din multe motive, majoritatea întreprinderilor horticoale întârzie să o facă. Cu toate acestea, este posibil să se lucreze împotriva bolilor cu medicamente cu toxicitate scăzută și produse biologice, chiar și după înflorire.

PROGRAMUL LIMITAT DE ACTIVITATE A PIETELOR DE FRUCTE ȘI LEGUME DIN MOLDOVA S-A EXTINS PÂNĂ LA SFÂRȘITUL LUNII MAI

Comisia pentru Situații de Urgență a luat o decizie conform căreia piețele agroalimentare din localitățile din Moldova pot funcționa de la ora 7.00 la 15.00, până la anularea regimului de urgență - adică până la sfârșitul lunii mai. Potrivit reprezentanților asociațiilor de producători agricoli, orele de lucru mai scurte ale piețelor urbane din această perioadă complică semnificativ, pentru fermieri, vânzarea de legume și pomușoare timpurii.

Judecând după observațiile experților din organizațiile de fermieri, chiar și cu transferul majorității angajaților

întreprinderilor și instituțiilor orașului la un mod de activitate la distanță - online, pensionarii rămân principalii clienți ai piețelor agroalimentare în timpul orelor de lucru. Puterea de cumpărare a acestei categorii de consumatori este mică și, prin urmare, vânzările cu amănuntul de fructe și legume, dimineața și după-amiaza, în piețe sunt, de asemenea, mici. Seara, la sfârșitul zilei de lucru, cea mai solventă categorie de consumatori, în absența unei alternative, cumpără produse alimentare în magazinele de lângă casă și rețele de supermarketuri.

Potrivit reprezentanților asociațiilor de pomicultori,

reluarea vânzării prin intermediul platformelor online specializate în această primăvară nu rezolvă problema vânzării de legume și pomușoare timpurii într-o măsură acceptabilă. Organizatorii și operatorii acestor platforme nu au propriile depozite în orașe, așa că nu sunt în măsură să ofere livrare instantanee, la domiciliu, a comenziilor care conțin o listă lungă de articole de bază. Pentru a îndeplini astfel de comenzi, este adesea necesară coordonarea logisticii de transport, simultan, de mai mulți fermieri-producători specializați, ceea ce este incomod atât pentru ei, cât și pentru clienții lor.

PREȚURILE SĂPTĂMÂNIALE ANGRO LA PRODUȚIA HORTICOLĂ

(29.04.2021)

Denumirea produsului	Prețurile producătorului, MDL/KG		
	minim	maxim	mediu
FRUCTE ȘI POMUȘOARE			
Mere Golden Delicious	10.00	12.00	11.00
Mere Idared	9.00	11.00	10.00
Mere Jonagold	11.00	12.00	11.00
Mere Reinette Simirenko	9.00	10.00	9.50
Mere Gala	10.00	12.00	11.00
Mere Grany Smith	11.00	12.00	11.00
Mere Fuji	13.00	14.00	13.00
Mere timpurii	-	-	-
Mere, alte soiuri	10.00	11.00	10.00
Pere Conference	23.00	24.00	23.00
Alte soiuri de pere	14.00	16.00	15.00
Struguri de masă (albi)	-	-	-
Struguri de masă (roșii)	50.00	55.00	50.00
Struguri negri	-	-	-
Struguri Moldova	-	-	-
Struguri Kismis	-	-	-
Caise	-	-	-
Prune	-	-	-
Piersici	-	-	-
Portocale	20.00	21.00	20.00
Mandarine	22.00	24.00	23.00
Banane (galbene)	22.00	23.00	22.00
Zmeură	-	-	-
Căpșune	-	-	-
Afine (calitate superioară)	-	-	-
Afine (clasa I)	-	-	-
Mure	-	-	-
Coacăză (neagră)	-	-	-
Coacăză (roșie)	-	-	-
Cireșe (diametrul peste 26 mm)	-	-	-
Cireșe (diametrul până la 26 mm)	-	-	-
Vișine	-	-	-
Pepene verde (harbuz)	-	-	-
Pepene galben (zemos)	-	-	-
LEGUME			
Cartofi (recolta anului curent)	-	-	-
Cartofi (recolta anului trecut)	3.50	4.50	4.00
Morcovi (recolta anului curent)	-	-	-
Morcovi (recolta anului trecut)	3.50	4.00	3.50
Ceapă galbenă (recolta anului curent)	-	-	-
Ceapă galbenă (recolta anului trecut)	3.00	3.50	3.00
Tomate de seră (roșii, rotunde)	21.00	22.00	21.00
Tomate de seră (roze)	32.00	34.00	32.00
Tomate de seră (roșii, cărnose)	-	-	-
Tomate de seră (soi Cherry)	35.00	36.00	35.00
Castraveți de seră (scurți, netezi)	20.00	21.00	20.00
Castraveți de seră (scurți, cu suprafața zgrunțuroasă)	24.00	25.00	24.00
Castraveți de seră (lungi, netezi)	-	-	-
Ardei dulci de seră (roșii)	50.00	53.00	50.00
Ardei dulci de seră (verzi)	38.00	40.00	38.00
Ardei dulci de seră (galbeni)	50.00	53.00	50.00
VERDEȚURI			
Pătrunjel	60.00	65.00	60.00
Mărar	35.00	70.00	65.00
Coriandru	75.00	80.00	75.00
Busuioc	-	-	-
NUCI ȘI FRUCTE DESHIDRATATE			
Miez de nuci	90.00	110.00	100.00
Nuci (cu coajă)	-	-	-
Miez de alune	160.00	170.00	165.00
Alune (cu coajă)	45.00	55.00	50.00
Miez de migdale	160.00	180.00	170.00
Migdale (cu coajă)	45.00	55.00	50.00
Caise deshidratate	-	-	-

OBICEIURI, TRADIȚII ȘI SUPERSTITII DE PAȘTE

Învierea Domnului este cea mai importantă sărbătoare în calendarul creștin, fiind însoțită de numeroase tradiții și obiceiuri, unele moștenite din generație în generație. Prin și pentru aceste tradiții, unele dintre cele mai frumoase din lume, sărbătoarea Învierii este prilej de reunire a familiei în jurul mesei cu preparate tradiționale, este motiv de bucurie și de optimism.

O credință larg răspândită la ortodocși este aceea că cei care pleacă din această lume în ziua de Paște merg direct în rai, porțile acestuia fiind deschise în această zi, și, de asemenea, având în vedere că cerurile se deschid, sufletele răposaților se întorc acasă, pentru a-i proteja pe cei dragi. În noaptea de Înviere, credincioșii obișnuiesc să meargă la biserică, să ia lumină și să cânte Învierea Domnului. Oamenii aduc acasă „lumina” – lumânarea aprinsă direct de la cea aprinsă de părinte în Altar –, unii obișnuiesc să facă o cruce mică pe pragul de sus al ușii gospodăriei sau pe peretele dinspre răsărit, afumându-l cu lumânarea, iar cei mai mulți păstrează lumânarea de la Paște și o aprind peste an, în cazul unor mari ne cazuri, boli sau în situația unor fenomene meteo extreme.

De asemenea, cei născuți în ziua de Paște se spune că vor avea o viață luminată și plină de noroc.

Masa de Paște este construită în jurul preparatelor din carne de miel – ciorbă, friptură sau drob – simbolul Mântuitorului Iisus, care a fost sacrificat pentru a salva omenirea.

Un alt simbol al sărbătorii îl reprezintă Pasca preparată de obicei sâmbăta dimineața, care este dusă spre sfințire la biserică la slujba de Înviere, alături de coșul bucatelor preparate pentru sărbătoare. A doua zi dimineața, unii credincioși, mănâncă din sfânta Pasca în loc de anafură sau Sfintele Paști.

Se spune că de Înviere este bine ca oamenii să fie îmbrăcați cu o haină nouă, care ar simboliza purificarea.

De asemena, nu este bine ca de Înviere să se doarmă, fiindcă restul anului va aduce somnolență, ghinion sau recolte slabe.

În ziua de Paști se mai spune că nu e bine să se consume oul cu sare, fiindcă autorul va transpira tot anul, iar Pasca, sau anafura sunt considerate tămăduitoare dacă se păstrează peste an bucățele din acestea.

Tot legat de ou, se spune că masa de Paști trebuie să se înceapă cu consumul unui ou, existând cre-

diința că astfel trupul va fi sănătos întreg anul, apoi pește – pentru a fi sprinten precum acesta – și mai apoi pasăre – pentru a fi ușor ca aceasta.

O altă tradiție arată că dacă în ziua de Paști prima persoană care intră în gospodărie este bărbat, acolo va exista noroc peste an.

Acestea sunt tradiții și obiceiuri larg răspândite la nivelul țării în comunitatea creștin-ortodoxă.

În afara acestora există tradiții

rostește „Christos a înviat!” toți cei prezenți la acest serviciu religios spun: „Adevărat a înviat!”, răspunsul fiind recunoașterea tainei Învierii. Cu lumânarea aprinsă, fiecare se întoarce acasă și face o cruce mică pe peretele dinspre răsărit, afumându-l cu lumânarea, pe care o va păstra tot restul anului. Oamenilor le este permis să mănânce bucatele (pasca/pâinea, ouăle roșii, carnea de miel, sarea și vinul) abia după ce acestea se sfințesc și după ce fiecare persoană participă la Liturghie.

Coșul de bunătați care se duce la sfințit la biserică este pregătit strict după cele transmise din moși-strămoși: aici sunt așezate,

sfeclă roșie cu hrean și ouăle roșii. De asemenea, coșul este acoperit un pled cusut cu modele specifice zonei.

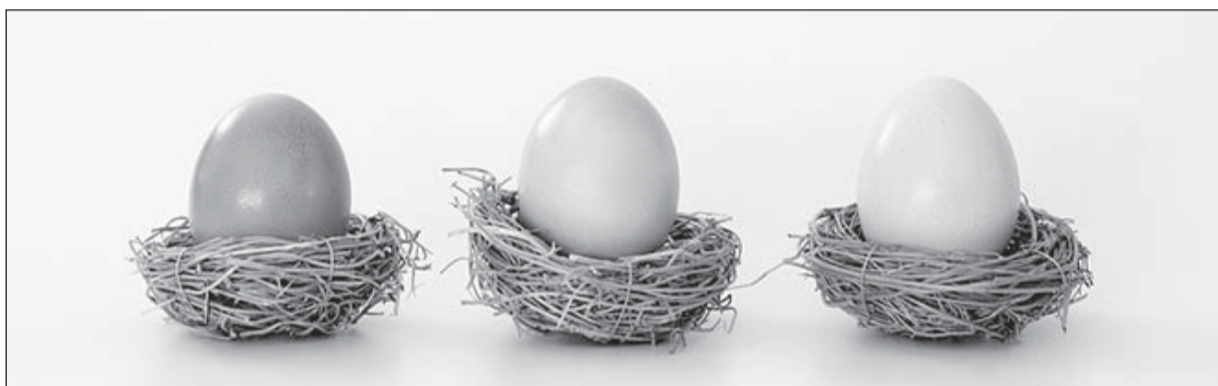
Există o simbolică specifică pentru sfințirea celorlalte componente ale coșului cu bunătați: macul este aruncat în râu pentru a alunga seceta, sarea aduce belșug peste an, zahărul sfințit este element tămăduitor pentru vitele bolnave, ceapa și usturoiul au rol de protecție împotriva insectelor, făina se presară pe câmp pentru ca rodul grâului să fie cel așteptat.

Tot în Moldova există tradiția ca fetele nemăritate să meargă la biserică și să spele clopotnița

iubește o fată nemăritată trebuie să meargă la casa acesteia și să-i ofere un ou roșu.

Gospodinele din Republica Moldova sunt foarte ocupate chiar și în ajunul Paștelui. Și aceasta pentru că atunci ele vopsec ouăle în culoarea roșie, ce simbolizează sângele Mântuitorului Iisus Hristos.

De asemenea, ele coc și cozonacul, iar în noaptea de Înviere duc bucatele la biserică pentru a fi sfințite. Fiecare creștin se întoarce acasă având lumânarea aprinsă, apoi face o cruce mică pe peretele dinspre răsărit, afumându-l cu lumânarea, pe care o va păstra tot restul anului.

particulare întâlnite în anumite regiuni geografice sau în anumite comunități.

Spre exemplu, în Moldova, în noaptea de Înviere, după slujba de la miezul nopții, credincioșii obișnuiesc să însoțească momentul Învierii prin pocnitori care semnifică alungarea spiritelor rele.

În tradiția ortodoxă, începutul sărbătorii e marcat odată cu postul de șapte săptămâni. O semnificație foarte importantă o are Joia Mare din Săptămâna Patimilor. Din această zi, țărani încetează lucrul la câmp și se concentrează asupra casei și curții, pentru ca totul să fie curat. Tot în Joia Mare, femeile încep să pregătească pasca și să vopsească ouăle.

Potrivit tradiției, la miezul nopții între zilele de sâmbătă și duminică, oamenii se trezesc din somn în bătaia clopotelor. Se spală cu apă curată, își pun straie noi, iau câte o lumânare și pornesc către biserică unde preotul, cu Sfânta Evanghelie și crucea în mână, urmat de alaiul de credincioși, iese cu lumânarea aprinsă și înconjoară biserica de trei ori. Când preotul

alături de bucate, semințe de mac, sare, zahăr, făină, ceapă și usturoi – simbolurii ale bucuriei de peste an. Deasupra acestei farfurii se așează pasca, șuncă, bani, flori,

cu apă neîncepută, iar dimineața trebuie să se spele cu aceasta pe față existând credința că astfel vor fi curțate de băieții „de însurat” din localitate. La rândul lor, flăcăul care

În dimineața următoare, fiecare se spală pe obraji cu un ou roșu și altul alb, gest care simbolizează puterea și puritatea.

Tradiția spune că din primul ou ciocnit în ziua de Paște trebuie să mănânce toți membrii familiei, pentru a fi întotdeauna împreună.

În mai multe sate din Moldova, oamenii își spală fața cu apa dintr-un vas în care au fost puse flori, bani și un ou roșu.

În acest fel, oamenii cred că vor fi rumeni precum oul roșu, bogați și sănătoși. Cel care se spală ultimul ia banii. Se mai spune că persoana căreia ou nu se sparge de Paște își va găsi sfârșitul înaintea celuiilalt. Pe de altă parte, dacă spargi oul, vei fi voinic tot anul.

În unele regiuni ale țării, după ce oul roșu a fost mâncat, coaja se aruncă la rădăcina unui copac cu flori. Se spune că acela este momentul când vine cu adevărat vremea bună.

Dacă ai ciocnit un ou cu două gălbenușuri în prima zi de Paște, pregătește-te de nuntă. O vorbă veche din bătrâni spune că ai să te însori foarte curând.

SERVICIILE OFERITE DE REȚEAUA FEDERAȚIEI AGRICULTORILOR DIN MOLDOVA

DEZVOLTAREA AFACERILOR

- Elaborarea planurilor de afaceri
- Asistență la elaborarea pachetului de documente pentru accesarea finanțărilor
- Asistență la efectuarea studiilor de fezabilitate a investițiilor și identificarea furnizorilor de echipamente
- Asistență la pregătirea aplicațiilor pentru accesarea subvențiilor
- Organizarea seminarelor de consultanță și formare a producătorilor agricoli în cadrul Măsurii 5 din Regulamentul de subvenționare
- Organizarea vizitelor și misiunilor de afaceri

DEZVOLTAREA COOPERATIVELOR

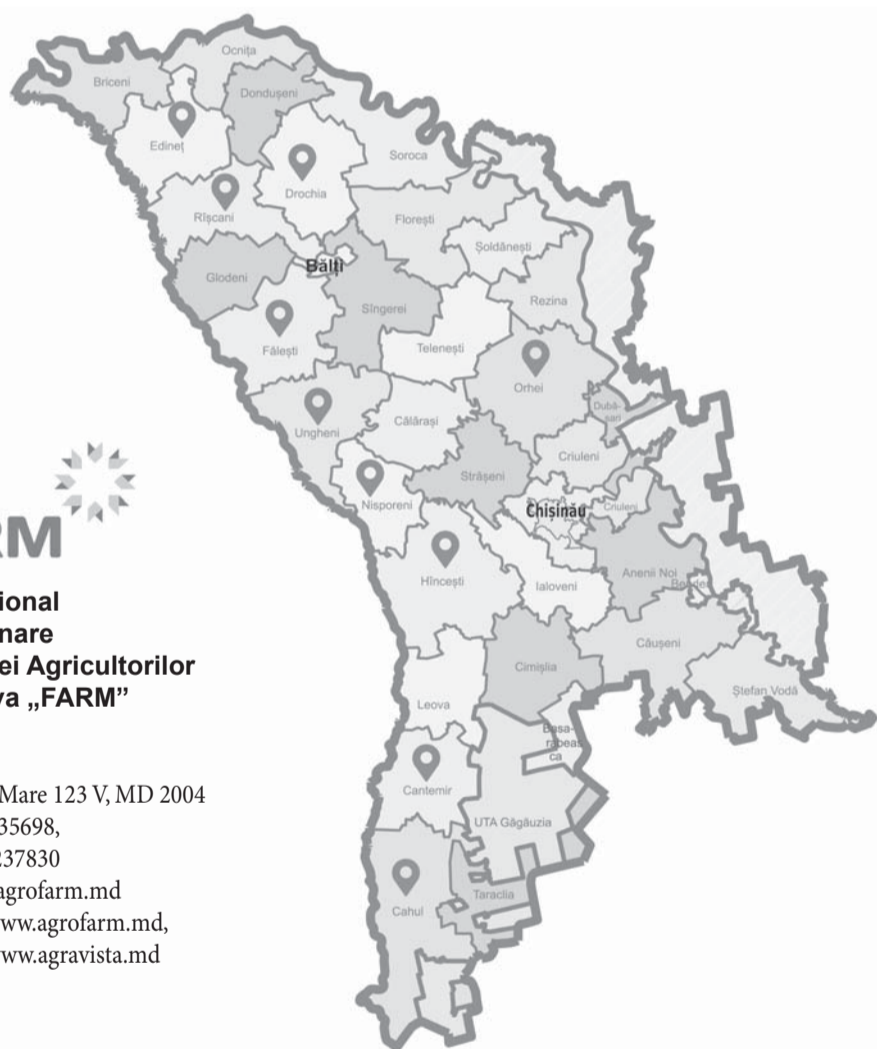
- Asistență la crearea și dezvoltarea cooperativelor de marketing
- Asistență la crearea și dezvoltarea asociațiilor profesionale pe produs
- Instruiri în dezvoltarea afacerilor și cooperativelor de marketing

SERVICII DE MARKETING

- Servicii de intermediere a producției agricole
- Oferirea informației despre prețuri și piețe
- Promovarea cererilor și ofertelor comerciale
- Elaborarea studiilor și a cercetărilor de piață

Pentru informații suplimentare apelați oficiul național și organizațiile regionale ale Federației Agricultorilor din Moldova

Organizațiile Regionale ale Federației Agricultorilor din Moldova

FARM

Oficiul Național
 de Coordonare
 al Federației Agricultorilor
 din Moldova „FARM”

Or. Chișinău,
 Bd. Ștefan cel Mare 123 V, MD 2004
 Tel: +373 22 235698,
 Fax: +373 22 237830
 Email: farm@agrofarm.md
 Pagina web: www.agrofarm.md,
 www.agravista.md

CANTEMIR

AO „Fermer- AGROinform”
 Str. Trandafirilor 2, et. IV, of. 408
 Tel: 0 273 2 28 53
 cantemir@agrofarm.md

CAHUL

AO „Centrul de Business din Cahul”
 Piața Independenței, 6, of. 105; MD
 Tel: 0 299 2 14 13
 cahul@agrofarm.md

NISPORENI

OO „Nis-AGROinform”
 Str. Suveranității, 2, et.3, of. 307
 Tel: 0 246 2 38 57
 nisporeni@agrofarm.md

DROCHIA

AO „AGRO-CONS”,
 Bd. Independenței, 48
 Tel: 0 252 2 70 32
 drochia@agrofarm.md

EDINEȚ

A.O. „AGROinform”
 Șos. Bucovinei, 37
 Tel: 0 246 2 43 84
 edinet@agrofarm.md

FĂLEȘTI

AO „CUTEZĂTORUL”
 Str. Ștefan cel Mare, 50, et.1, of. 126
 Tel: 0 259 2 29 51
 falesti@agrofarm.md

HÂNCEȘTI

AO „Centrul de Extensiune în Agricultură”
 Str. Mihalcea Hâncu, 123, et. 4, bir. 62
 Tel: 0 269 2 34 08
 hincesti@agrofarm.md

ORHEI

AO „ORHCONSINFO”
 str. Vasile Mahu, 141
 Tel: 0 235 24 955
 orhei@agrofarm.md

RÂȘCANI

AO „Asociația Femeilor de Afaceri
 din Sectorul Rural”
 Str. Independenței 44, of. 12
 Tel: 0 256 2 45 84
 riscani@agrofarm.md

UNGHENI

AO „Centrul Pentru Inițiativă Privată”
 Str. Națională, 7, bir.507,
 Tel: 0 236 2 34 55
 ungheni@agrofarm.md

SOROCA

„Teragronord”
 str. Ștefan cel Mare 27a/5
 Tel: 069021249
 teragronord@gmail.com
 soroca@agrofarm.md

TRANSNISTRIA

AO „Vitality”
 Tiraspol, str. Yunoști 48 of. 10, MD 3300
 068822395
 tiraspol@agrofarm.md
 ongvitality@gmail.com
 viacheslav.bezhenar@gmail.com

În paginile ziarului **Agravista** PUTEȚI PLASA ANUNȚURILE Dvs comerciale.

DORIȚI SĂ **VINDEȚI** SAU SĂ **PROCURAȚI** MATERIAL SĂDITOR, INPUTURI, TEHNICĂ SAU PRODUCȚIE AGRICOLĂ?

Doriți ca despre oferta Dvs să știe cât mai mulți fermieri, producători agricoli,

PERSOANE CU ADEVĂRAT INTERESATE DE DOMENIU?

Ziarul **Agravista** Vă pune la dispoziție **SPAȚIU PENTRU PROMOVARE.**

PUBLICUL DVS ȚINTĂ SUNT TOCMAI CITITORII NOȘTRI!

Nu ezitați să ne contactați la adresa redacției:

Mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 123 „V”
 Tel: (022)23 56 98; (+373)6 888 22 11 Fax: (022) 23 78 30;
 Sau la adresa de e-mail: ebalan@agrofarm.md

* **PROMOȚIE!** Anunțurile de mică publicitate
 pentru membrii Federației Agricultorilor din Moldova
 se plasează gratuit

FACEȚI UN PAS ÎNAINTE, PROMOVAȚI-VĂ AFACEREA!

**ABONAREA
2021**

DORIȚI SĂ ÎNCEPEȚI O AFACERE

ȘI NU ȘTIȚI ÎN CE DOMENIU SĂ INVESTIȚI?

Abonați-Vă la ziarul

ZIARUL PENTRU ȘI DESPRE
AGRICULTORI

Agravista

INDEX DE ABONARE: PM 21948
AGROMEDIAINFORM

Agravista* este publicația periodică care apare de două ori pe lună cu un tiraj de peste 3500 de exemplare. Ziarul este unul de profil agricol iar abonații Agravista sunt agricultorii, persoanele interesate de domeniu, autoritățile publice locale și naționale.

**TOATE ACESTE LA UN PREȚ
REZONABIL DE NUMAI**

154 de lei

PENTRU UN ABONAMENT

ANUAL

Tematica materialelor o constituie problemele și realizările agriculturii din țara noastră, dar și de peste hotare.

ÎN FIECARE NUMĂR GĂSIȚI:

- ✓ *interviuri cu persoane de decizie,*
- ✓ *știri de actualitate,*
- ✓ *reportaje de la evenimente relevante pentru agricultori,*
- ✓ *istorii de succes,*
- ✓ *explicarea legislației în domeniu,*
- ✓ *anunțuri despre dezvoltare, finanțare și școlarizare pentru agricultori.*

PREȚURI DE ABONARE (lei)

1 lună	3 luni	6 luni	9 luni	12 luni*
14	42	84	126	154

* august vacanță

ABONAMENTE LA ZIARUL NOSTRU POT FI PERFECTATE ÎN TOATE OFICIILE POȘTALE

